

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

de **AAMBINDER**

**GEREFORMEERDE GEMEENTE
KRUINGEN**

06 Oorzaken van
de neergang

08 Het biddende
meisje

11 Proeftuin rond
de dood

Tijd om de HEERE te zoeken

ds. M. Joosse, Barendrecht

God verwijt in Hoséa 9 Israël de afgodische vreugde in de oogsttijd. ‘Verblijd u niet, o Israël, tot opspringens toe, gelijk de volken; want gij hoereert van uw God af’ (Hos. 9:1a). Ontzettend: Israël dankt de afgoden voor de weldaden die ze van Hem gekregen heeft. Dit noemt de Heere door middel van Zijn knecht Hoséa iedere keer weer: hoerelij.

► ... dewijl het tijd is de HEERE te zoeken.

Hoséa 10:12b

Er zijn weinig dingen zo erg als wanneer een vrouw of een man overspel bedrijft. En dát is nu de voortdurende levenspraktijk van het volk Israël. Ze dansen en springen maar rondom

Bij de voorpagina:

GEREFORMEERDE GEMEENTE KRUININGEN

In 1875 ontstaat er in Kruijningen een afdeling van de Bakkeriaanse gemeente te 's-Gravenpolder. In 1931 sluiten de ongeveer 90 leden en doopleden zich echter aan bij de Gereformeerde Gemeenten. In hetzelfde jaar wordt een gedeelte van de landbouwschuur van Machiel Jansen als

noodkerk ingericht. Op 12 augustus 1932 neemt ds. M. Hofman een nieuw kerkgebouw aan de Hansweertsestraatweg in gebruik. Hij spreekt daarbij over 1 Petrus 2:4-5. Na bijna twaalf jaar als afdeling van Yerseke te hebben gefungeerd, volgt op 20 mei 1943 de instituering tot zelfstandige gemeente. In 1976 valt het besluit om naast het bestaande kerkgebouw een nieuwe kerk te bouwen en de oude kerk in te richten als vergaderzaal. Op 12 april 1978 neemt ds. Chr. van der Poel de nieuwe kerk in gebruik met een preek over Éfeze 3:20-21. In 1996 wordt het aantal zitplaatsen uitgebreid tot 750 en in 2016 tot 1130. De gemeente telt 513 belijdende leden en 460 doopleden.

de afgodsbeelden. Ze danken de Baäl voor de weldaden die de Heere hun geschonken heeft. Dat noemt de Heere geestelijke hoerelij. Ook vandaag gebeurt dat nog. Vlak bij Gaza in Israël dansten een paar duizend jongeren rond een afgodsbeeld. Ziet u gelijkenis tussen Gods oordelen in het Oude Testament en die van onze dagen? Wat zou het een wonder zijn als dat oude bondsvolk op de knieën zou komen en het voor God zou gaan verliezen. Maar dat geldt ook voor ons. Wat zou het een wonder zijn als wij door genadige ontdekking aan het wereldse van ons bestaan voor God in het stof zouden komen. Wat is het nodig om, verlicht door Gods Geest, onze zonden te zien en te leren belijden: Wij hebben gezondigd. Wij hebben gedaan wat kwaad is in Gods oog. Want het is ons bestaan van nature om net als het volk Israël in de dagen van Hoséa op te gaan in de dingen van deze tijd. Bent u en ben jij al in de schuld voor God gekomen, roepend om genade?

Dwaas en onzinnig

In de verzen die volgen in Hoséa 9 lezen we hoe de Heere Israël bedreigt. In vers 6 lezen we dat de stad Mof (dat is de Egyptische stad Memphis) voor velen een begraafplaats zal worden. Ondanks al die bedreigingen zegt het volk (vers 7) dat de profeet Hoséa een dwaas is, zelfs dat hij onzinnig is.

Laten we nog weer de toepassing mogen maken: hoe reageren wij op de bedreigingen die vanuit Gods Woord tot ons komen? Wat leggen we die bedreigingen gemakkelijk naast ons neer. Zou het niet rechtvaardig zijn als de Heere ook in ons leven zou komen met de roede en bittere tegenheên?

In Hoséa 9 lezen we dat Israël, hier Efraïm genoemd, nog wel godsdienstig is. Er is in die dagen zelfs nog een groot aantal Israëlieten dat best wel godsdienstig wil zijn. Vervolgens lezen we daarvan in Hoséa 10:11: ‘Dewijl Efraïm een vaars is, gewend gaarne te dorsen...’. De kanteke-naren zeggen daarover dat Efraïm

graag als een jonge koe het koren treedt. Efraïm wil wel dorsen, maar liefst zonder een juk op de hals, want dan kan zo'n dier ondertussen nog van het gedorst koren eten.

Het ware geloof zal alleen tot stand komen door ploegen en eggen.

Welnu, dát is ook ons bestaan van nature. Wij willen, naast ons overspelige bestaan, best nog wat godsdienstig zijn. Maar dat moet dan wel wat gemakkelijk gaan, dat mag niet al te veel inspanning en moeite kosten. De natuurlijke mens wil wel in God geloven, maar dan alleen wanneer het voor ons vlees gemakkelijk en aangenaam is.

Ploegen en eggen

De Heere zegt tot Efraïm: 'Zo ben Ik over de schoonheid van haar hals overgegaan; Ik zal Efraïm berijden, Juda zal ploegen, Jakob zal voor zich eggen' (Hos. 10:11). De kanttekenaren zeggen dat de Heere een juk gaat opleggen. En onder dat juk zal er zware arbeid verricht moeten worden. Het ware geloof zal alleen tot stand komen door ploegen en eggen.

Geliefde lezer, zien we wat de Heere hiermee tot ons wil zeggen, vooral tegen allen die een bepaalde verantwoordelijkheid dragen? Hij spreekt hier tot ouders ten opzichte van hun kinderen, tot ambtsdragers ten opzichte van hun catechisanten, tot leerkrachten ten opzichte van hun leerlingen. Wat de Heere hier zegt is dit: U moet onder het juk Gods het noodzakelijk zware werk verrichten. U moet die jonge harten ploegen en eggen. Want zonder dat ploegen en eggen kan het zaad van het

Evangelie niet in de akkers van hun leven indalen. We moeten onze jongeren eerlijk confronteren met Gods heilige wet. We moeten de ploeg van Zijn wet door hun zielen trekken en hen bepalen bij hun zonde, schuld en verlorenheid. We moeten de akkers van hun leven ook eggen, opdat hun hart en leven een weltoebereide akker zal worden. Want zo alleen komt er plaats voor het Evangelie van vrije genade. Zo alleen komt er plaats voor Hem Die Zich gaf in deze wereld om zalig te maken dat verloren is.

Hoséa zegt: 'Zaait u tot gerechtigheid, maait tot weldadigheid; braakt u een braakland; dewijl het tijd is den HEERE te zoeken' (Hos. 10:12). De profeet bedoelt: behandel elkaar toch eerlijk. Zeg eerlijk wat het wel is en wat het niet is. Dan alleen kunt u vrucht verwachten. Natuurlijk is het werk van Gods Geest nodig bij die inspanning van ouders, leerkrachten en ambtsdragers, zodat dat werk tot een zegen zal zijn. Maar dat ontslaat ons niet van onze taak onder dat opgelegde juk van de Heere onze verantwoordelijkheid te nemen.

Geliefde lezer, wees eens eerlijk: Zijn we van nature niet allemaal zo? Zijn we niet als de vaars bij Hoséa? We willen wel dorsen (geloven), maar dan alleen het aangename. We willen op zondagochtend best naar Gods wet horen, maar niet dat nauwe leven bij Gods geboden en inzettingen.

Vrienden, neem dit juk op u. Aanvaard het juk en leer ploegen en eggen. Zonder dat komt er geen plaats voor het Evangelie van vrije genade. Alleen onder de eis van Gods wet zal Christus, Die om verloren zondaren te verlossen Zelf onder de wet wilde komen, pas echt waarde krijgen. Juist in deze weg wordt het Evangelie van vrije genade, door de werking van Gods Geest, zo'n onbegrijpelijk groot wonder.

Neem het onderwijs uit Hoséa ter harte: Laat u met God verzoenen. 'Het is tijd om de HEERE te zoeken'. ♦

Uit:
MEER DAN OVERWINNAARS
ds. G.H. Kersten
(uitg. De Banier, 1953).

En deze allen, hebbende door het geloof getuigenis gehad, hebben de belofte niet verkregen, alzo God wat beters over ons voorzien had, opdat zij zonder ons niet zouden volmaakt worden.

Hebreeën 11:39-40

ZONDER ONS NIET VOLMAAKT

Geheel het betoeg van de apostel is een aanprijzing van de staat van het Nieuwe Testament boven die van het Oude Verbond. Die heerlijkheid heeft Christus verworven en aangebracht, opdat Zijn volk door het geloof in de vrijheid delen zal. Van nature staan wij geheel buiten het Verbond. Wij hebben geen deel aan Christus. Hij is ons vreemd. Zijn bediening kennen wij niet. Mocht dit ons eens aangrijpen: zonder Christus in de wereld te zijn. Allen reizen wij toch naar de eeuwigheid en zonder Borg zal niemand God kunnen ontmoeten. De Heere verwaardige ons er toe om al onze gerechtigheden als een wegwerpe-lijk kleed te verfoeien en de staat der zonde te leren kennen als de staat des doods, opdat wij het leven alleen in Hem mogen zoeken door het geloof, door het geloof dat de zondaar met God verzoent. Wat buiten Hem is, schiet tekort.

Welk een kostelijke onderwijzingen liggen in de woorden van de apostel, ook voor Gods volk. De Heere heeft een rijke, betere bediening gegeven. Maar hoe vaak ontbreekt het geloof om recht in de vrucht van deze bediening te delen. Hoevelen van Gods kinderen liggen in de banden der wet, als ware deze nimmer van haar vloek ontdaan. Hoevelen verkeren in grote vreze vanwege hun zonden, en vanwege het dreigend recht des

► Heeren, terwijl Christus alles heeft volbracht. Maar dit is voor hen zeer verborgen en duister. Al mochten zij soms eens op Christus zien en Hem in de belofte omhelzen, van Gods recht vrezende zij niet anders dan het vonnis des doods. Hun consciëntie veroordeelt hen. En de rust die voor Gods volk in Christus is, blijft hun geroofd. In één woord, hun geloof is te zwak om te delen in de vrijheid van het betere dat God heeft weggelegd.

O volk, de Heere doe naar Zijn welbehagen uw heilzonden. Er zij een rusteloos jagen naar Christus, opdat u door het geloof in Hem alleen alles hebben mocht. De ware vereniging met Christus zal u vrijmaken van alle vloek der wet, ja zo volkomen alsof u zelf alles voldaan had wat Christus voor u heeft volbracht.

Och, dat wij toch niet zullen bouwen op al die bevindingen buiten Christus. De ontdekking des Heiligen Geestes make ons arm en pasklaar voor Christus. Hij heeft de schuld verzoend en de ongerechtigheid Zijns volks weggenomen. In Hem is alles te vinden wat ten leven dient. Hij trekke onze harten voortdurend tot Hem, opdat wij buiten Hem niet leven kunnen.

Daartoe zegene Hij druk en kruis en tegenheden. Bij de voortduur moet Gods volk toch ontledigd worden, opdat het alleen uit Christus het leven trekke. Meermalen wil de Heere de strijd en de vijandschap der wereld, de aanvechtingen van de satan en de diepe drukwegen gebruiken, om Zich in Zijn volk te verheerlijken en hun te schenken de vrijmaking des geloofs. Dit moge ons vertroosten in onze tegenheden.

► wordt vervolgd

Het tijdgeloof

ds. P.C. Vlot, Krabbendijke

Op 14 april 1912 boorde de onzinkbaar geachte Titanic zich rond middernacht in een grote ijsberg. Binnen drie uur zonk 'de onzinkbare' naar de bodem van de oceaan. Het kon niet misgaan met dit topschip, dacht men. Het schip bereikte echter nooit de haven. Daar ligt de vergelijking met het tijdgeloof.

Het tijdgeloof is van alle tijden. Het gaat hier over kerkmensen, serieuze kerkmensen, betrokken, ernstige kerkmensen. En het komt nog dichterbij: het gaat ook over verlangende mensen. Ze zijn vol van de preek, het zijn aandachtige hoorders en dat kan ook met vreugde. Is vreugde verdacht? Beslist niet! Want Gods Woord geeft vreugde én blijdschap. Leg daarom het verschil tussen het ware geloof en het tijdelijke dus niet in de vreugde (Heidelbergse Catechismus, Zondag 33). Gods Woord staat vol met voorbeelden over de vreugde die er mag zijn in het ware geloof. Wat is dan wél het punt? Mattheüs 13:21 zegt: '... hij heeft geen wortel in zichzelf, maar is voor een tijd'. Geen wortel én maar voor een tijd(je)! Dat is de dood voor het leven. Dan zijn er geen vruchten te verwachten. Men belijdt wel met de mond, en dat kan ook nog gemeend lijken, men ziet ook uit naar vruchten, maar ze komen niet. Het tijdgeloof is een geloof dat op enig moment schipbreuk zal leiden.

Tijdgeloof in mijn Bijbel

Zouden we er dan wel over moeten schrijven? We horen toch veel liever wat het ware geloof is. Tegelijk is het wel de Leraar ter gerechtigheid Die de vinger legt bij de mogelijkheid van een tijdgeloof. Bijna binnen zijn, en toch buiten. Vooral in de gelijkenissen over het zaad spreekt de Zaaier

duidelijk over het onderscheid in geloof. In Mattheüs 13:18-23 wordt uitgelegd hoe er verschil is tussen hoorders naar Gods Woord. Wat is dat een grote verantwoordelijkheid. Lees de Dordtse Leerregels (hoofdstuk 3/4, par. 9) nog eens aandachtig. Zulke mensen zetten zich onder de bediening der verzoening. En het zijn aangename luisteraars. Zij behoren niet tot de hoorders die luisteren, naar huis gaan en de preek met de koffie wegspoelen. Nee, bij hen blijft er wat hangen; ze zijn verblijd over

► '... hij heeft geen wortel in zichzelf, maar is voor een tijd'.

het Woord van God. En toch is er géén wortel!

De Godsopenbaring onderwijst ons dat het tijdgelooft tot aan het sterven kan voortduren als er geen druk komt. Onmisbaar is hier de dieptewerking van de Heilige Geest, Die gaat afsnijden van de oude stam Adam en inlijven ín Christus.

Tijdgelooft in mijn hart

De christen moet zich voortdurend onderzoeken of hij in het geloof is (2 Kor. 13:5). Als het goed is kan dat altijd lijden! Wie zou niet beven als het tijdgelooft zo dichtbij komt. We willen niet hard over deze mensen, over deze tijdgelovigen oordelen, maar het blijkt wel dat op de akker van Gods Koninkrijk nog een andere zaaier bezig is. Hij gunt de Vriend van zondaars Zijn loon niet. Daarom is de boze bezig om te voorkomen dat het Woord wortel schiet. De wortel kan immers niet gemist worden. Het is de verbinding waardoor de levensstromen de plant invloeien. Door de wortel komt er stevigheid en groei. Die stevigheid is onmisbaar nodig, voor het uur van de beproeving. Het tijdgelooft verenigt zich met de Bijbel, verenigt zich van harte met de kerk, verbindt zich mogelijk zelfs aan een ambt. Maar er is géén vereniging met de ware Wijnstok. Misschien wordt Zijn Naam nog wel genoemd, maar de inenting in Hem wordt gemist. De wortel is afwezig, en dat is de dood. Een wortel is niet zichtbaar, maar is wel onmisbaar!

Velen lezen met bange vrees over het tijdgelooft. Ze vrezen dat het bij hen nog eens uit zal komen dat hun plantje verschrompelt. Ga dan in uw bidvertrek en smeek: 'Zend, Heere, Uw licht en Uw waarheid, dat die mij leiden'. En weet dit: de getrouwe Getuige ziet tot op de bodem van uw hart. Hij weet waar u woont en Hij weet uw werken. Sta naar dié vereniging met Hem, naar de ontmoeting met de Bruidegom. Echt, in dié ontmoeting is het niet onzeker. Hij zal geven dat hun werk in der waarheid zal blijken te zijn. ♦

► wordt vervolgd

Een opdracht om zich te laten zien

ds. P.D. den Haan, Rijssen

...maar ga heen, toon uzelf den priester.

Mattheüs 8:4m

We hebben de vorige keer gezien op de opdracht van de Heere Jezus aan de genezen man om te zwijgen. Nu zien we op de tweede opdracht van Jezus aan de man. 'Maar ga heen, toon uzelf den priester'. In deze opdracht ligt onderwijs voor de man. Immers, er ligt een oordeel van de priester en daarmee van God in zijn leven. Met deze reiniging is het oordeel nog niet opgeheven. De genezen man mag nog steeds niet in de tempel komen. Het is waar, in het leven van de man is er geen verandering meer om door de priester als genezen te worden verklaard. Toch moet de melaatse naar de priester. Waarom?

In de eerste plaats omdat de wetten van God over de melaatheid voorschrijven dat wanneer een melaatse mocht genezen, hij zich opnieuw aan de priester moet laten zien. Het was dus een voorschrift vanuit het Oude Testament, een voorschrift van God. De Heere Jezus laat aan de mensen om Hem heen zien dat Hij geen Profeet is Die de leer van het Oude Testament verwerpt. 'Meent niet, dat Ik gekomen ben om de Wet of de Profeten te ontbinden; Ik ben niet gekomen om die te ontbinden, maar te vervullen' (Matth. 5:17). Wat de Heere Jezus met woorden in Zijn Bergrede heeft gesproken, laat Hij hier zien bij de genezing van de melaatse.

In de tweede plaats moet de melaatse naar de priester om hem terug te brengen bij God. De genezen man moest zich aan de priester laten

zien, zodat die kon beoordelen of hij werkelijk genezen was. Nauwkeurig heeft de Heere beschreven hoe de priester dat moest doen. Dit kunnen we lezen in Leviticus 14. De priester sprak, zoals we al hebben gezien, als vertegenwoordiger van God. Het oordeel van de priester was het oordeel van God. Zo heeft eerst geklonken in het leven van de melaatse: 'Melaats!' Nu zien we in gedachten de melaatse komen bij de priester en klinkt het in zijn leven: 'Rein!'

Het doel van Christus is om de uitverkorenen, Die Hij van eeuwigheid heeft ontvangen van Zijn Vader, terug te brengen in de gemeenschap van Zijn Vader. De Heere Jezus laat hier zien dat Zijn werk in het hart van een zondaar moet brengen bij Degene Die het oordeel over de gevallen mens heeft uitgesproken. Daaruit blijkt of de Heere door Zijn Woord en Geest in onze harten werkt. Leiden de oefeningen van het geloof ons naar God? Het moet naar God toe. We hebben tegen Hem gezondigd. Hij heeft het oordeel over ons leven uitgesproken. Hij alleen kan vrijspreken van schuld en straf. Is dat het verlangen? Om uit Zijn mond te mogen horen: 'Rein!'

Vragen:

1. *Waarom moest de melaatse zichzelf aan de priester tonen?*
2. *Wat is het doel van Christus met de uitverkorenen?*
3. *Welke lessen kunnen wij daaruit leren?*

Oorzaken van de neergang

W. Fieret, Leerdam

Wat ziet Van Lodenstein als concrete oorzaken voor de neergang van het geestelijk leven na de Reformatie van Luther, Calvijn en Zwingli? In de al genoemde preek over Ezechiël 37 onderscheidt hij een hoofdoorzaak en onderoorzaken.

Als ‘opperste’ oorzaak van de dodigheid wijst hij op de ‘wijze en heilige besturing des Heeren, Die naar Zijn soevereine wil nog geen geest en leven heeft believen te geven. Hij zal die Geest uitstorten, dan en in zo’n mate als het Zijn Goddelijke genade zal welgevallen’. Die afhankelijkheid van God mag echter niet leiden tot lauwheid en laksigheid. Mensen zijn verantwoordelijk voor hun overtuigingen en daden. Daar zijn voor hem de onderoorzaken te vinden. Het is een opvatting van de ‘vleselijke mens’ dat de Reformatie alleen een zaak is van de leer en niet van de zeden. Juist met hun levenswandel moeten de christenen boven de heidense duisternis uitsteken. Mooi brengt hij onder woorden dat de christelijke leer op alle gebieden moet uitstralen: ‘Wij verstaan dat ieder zijn beroep moet uitoefenen met een geestelijk hart’.¹ De Bijbelse leer mag niet beperkt blijven tot het kerkgebouw en tot de zondag. De hele levenswandel behoort daardoor gestempeld te zijn. Dat mist hij en dat is juist een belangrijke ‘onderoorzaak’ van het verval.

Studie en Geest

De aandacht die Van Lodenstein besteedde aan de ‘opperste’ oorzaak, werkt door in zijn visie op predikanten. Velen schieten helaas tekort. In een van zijn preken klaagt hij

▶ De Bijbelse leer mag niet beperkt blijven tot het kerkgebouw en tot de zondag.

erover: ‘Och, als wij eens zagen hoe geesteloos wij leraren zijn. Wij roepen al van reformeren, maar het komt er niet van’.² Dan was het in de begintijd van de Reformatie anders. Predikers waren niet geleerd, maar wel vervuld met de Geest. Een voorbeeld daarvan was de bekende Jan Arentsz, mandenmaker uit Alkmaar. Van Lodenstein somde een aantal beroepen op die predikers eerder uitoefenden: leerlooijers, handwerkers en ambachtsgezellen. De vruchten van hun preken waren groot: ‘Wat een op- en voortgang had dat werk!’ Daarmee schoof hij studie niet opzij, integendeel. We moeten ons daarbij ook realiseren dat er in de eerste tijd na de Reformatie nog geen predikantenopleidingen bestonden.

Dat hij geen tegenstander was van studie, blijkt wel uit het feit dat Van Lodenstein zelf een bestudeerd man was. Als leerling van Voetius was hij doorkneed in de theologie. Naast die noodzakelijke studie is het vooral van belang om uit te zien naar het werk van Gods Geest.³

Mede daarom waarschuwt hij tegen het blindelings volgen van predikanten. Dat hoort bij het pausdom. Hij noemt dat een ‘zeer schadelijk kwaad’. De predikant moet innerlijk door de Geest geleerd zijn. Dat onderwijs is verbonden aan Gods Woord.⁴

Theologische gevolgen

De nadruk die Van Lodenstein en zijn geestverwante ambtgenoten leggen op een heilig leven en dus op de reformatie van zeden, heeft ook theologische gevolgen. Er vindt als het ware een verschuiving plaats van de aandacht van rechtvaardiging naar heiliging. In een van zijn preken brengt hij die verschuiving kernachtig onder woorden: ‘De mens vat zijn zaligheid zo vleselijk op alsof die maar bestaat in de vergeving der zonden. Neen Christenen! In de hemel zal men niets anders doen dan dag en nacht roepen: Heilig, heilig, heilig’.⁵ In een andere preek zegt hij dat de mensen niet moeten denken dat de Heere Jezus alleen naar de wereld kwam om verzoening tot stand te brengen. ‘Dat was Zijn voornaamste reden niet. Hij is naar deze wereld gekomen opdat Hij ons wederbaren zou (...) om uw consciëntie te reinigen van dode werken, om de levende God te dienen, Hebr. 9:14’.⁶ In het laatste artikel zullen we lezen dat Van Lodenstein het betreurd dat sommige zaken van de Rooms-Katholieke Kerk niet waren ‘meegenomen’ in de kerk van de Reformatie. ♦

▶ wordt vervolgd

1. Van Lodenstein, “Negen Predicatiën”
2. Van Lodenstein, “Vervalle Christendom”
3. Van Lodenstein, “Beschouwinge van Zion II”
4. Van Lodenstein, “Overdenkingen. Dagelijkse meditaties over het gehele jaar 1659”
5. Van Lodenstein, “Verzameling Keurstoffen”
6. Van Lodenstein, “Negen Predicatiën”

O land, hoor des Heeren woord

H. van den Berge, SGP-wethouder Apeldoorn

Nederland is in de ban van de verkiezingen. Gaat u volgende week woensdag stemmen? En op welke partij? Dat is niet om het even, want ook in de politiek behoren de Bijbelse principes het uitgangspunt te zijn.

Net voor de zomer viel het kabinet-Rutte IV al na anderhalf jaar. Struikelblok vormden de asielpannen. Nu is de verkiezingsstrijd in volle gang. Het wordt weer erg spannend. Steeds minder kiezers zijn honkvast. Volgens onderzoek zullen een recordaantal mensen op een andere partij stemmen. Ook in onze kringen, waar vanouds bijna haast vanzelfsprekend voor de SGP werd gekozen, is deze ontwikkeling zichtbaar.

Landbouw

Tientallen partijen maken zich nu op voor de verkiezingen van 22 november. Het maakt nogal uit wie straks een regering gaan vormen. Al jarenlang spelen er in ons land grote vraagstukken die moeten worden aangepakt, maar waarover geen knoop wordt doorgehakt. Denk bijvoorbeeld aan woningbouw, toekomst van de landbouw, stikstofbeleid, energietransitie, klimaatdiscussie, koopkracht van minima en betaalbaarheid van de zorg.

Hopelijk komt er een kabinet dat zorgt voor duidelijkheid en daadkracht. Er zijn echter meer ontwikkelingen die zorgen baren, want er zijn ook allerlei belangrijke principiële

vraagstukken, zoals zondagsrust, verruiming abortus- en euthanasiebeleid en embryo-onderzoek. Behalve bij christelijke partijen staan deze in de Tweede Kamer nog nauwelijks ter discussie. In het westerse en geseculariseerde Nederland zijn dat voor velen gepasseerde stations en dat is diep triest.

Verontrustend is eveneens dat mede door de sterke invloed van de lhbt+-beweging steeds meer politieke partijen vinden dat artikel 1 van de Grondwet (gelijke behandeling en discriminatieverbod) in onze samenleving centraal zou moeten staan. Andere belangrijke grondrechten als de vrijheid van godsdienst en onderwijs moeten ondergeschikt worden aan artikel één. Hierdoor wordt de ruimte voor een Bijbelse visie op man, vrouw, seksualiteit en huwelijk kleiner, met als gevolg dat onder andere de keuzevrijheid voor reformatorische scholen bij het benoemings- en toelatingsbeleid kan worden ingeperkt.

Christelijke politiek

Maar maken christenen zich druk om deze ontwikkelingen? Bij wie leeft er de vraag en het gebed of de Heere voor een terugkeer naar Zijn

► Stem Getrouw en Principieel en bid voor ons land en een wereld in nood.

inzettingen wil zorgen? Dat is zeker in deze ernstige tijd waarin de zonde steeds verder doordringt hard nodig. 'O land, land, land, hoor des Heeren woord!' (Jer. 22:29). Daarom is het belangrijk dat de Bijbelse opvattingen ook in de Tweede Kamer naar voren worden gebracht en dat er een regering komt die erkent dat de Heere regeert.

Voor christelijke politiek is echter steeds minder belangstelling. De tijd dat de christelijke partijen -en dan met name de voorlopers van het CDA- in de Tweede Kamer de meerderheid hadden is al lang geleden. En als dan ook nog eens naar de sterke uitholling van de 'C' bij het CDA wordt gekeken dan komen alleen ChristenUnie en SGP nog duidelijk op voor de Bijbelse principes. Een belangrijke kanttekening daarbij is overigens wel dat ChristenUnie aan het schuiven is ten aanzien van bijvoorbeeld de zondagsrust en het homohuwelijk.

Verantwoordelijkheid

Wie de ontwikkelingen in ons land beziet -en dan hebben we het nog niet over de vele ingrijpende gebeurtenissen wereldwijd van oorlogen, aardbevingen en andere rampen - mag daar niet onverschillig onder blijven. Wat heeft de Heere ermee te zeggen? Die vraag moet ons verbinden aan Hem, want Hij regeert. Gezien alle ontwikkelingen is het ook van groot belang dat christenen vanwege het liefdesgebod zeker in deze ernstige tijd oog hebben voor de naaste. Het fundament daarvoor is gelegen in een leven naar Gods Woord. Belangrijk dat daar anno 2023 ook in de Tweede Kamer op wordt gewezen.

Als we die verantwoordelijkheid voelen, gaan we aanstaande woensdag stemmen en kiezen we zeker niet voor een seculiere partij. Stem Getrouw en Principieel en bid voor ons land en een wereld in nood. ♦

Het biddende meisje

C. Bregman, Hendrik-Ido-Ambacht

Er zijn in de bundel "Geestelijke lofzangen voor kinderen van de gereformeerde belijdenis" ook enkele ontroerende gebeden uit de mond van een kind, zij het dan dat dit kind nu geen naam krijgt. En opnieuw valt op hoe vaak Ledeboer de kinderen via zijn gedichten op Jezus wijst.

In het gedicht "Kinderbede" is eigenlijk alleen de eerste strofe een gebed in de eigenlijke zin van het woord: 'Trek mijn ziel boven 't stof, stem mijn ziel tot uw lof, boven lucht en boven wolken, boven al wat ijdel is, boven al het schijnverniss, boven al die vreemde volken'. De beide volgende strofen zijn meer beschouwend van aard, en lijken niet uit de mond van een kind te komen; overigens is die beschouwing in de tweede strofe wel heel mooi: 'Al wat buiten Jezus is, klatergoud is en verniss, niet dan schijn en ijdel wezen; boven Jezus 't eenig al, niets mijn ziel begeeren zal, als in mij des Heeren vreeze, d' overhand behouden mag'.

Oor en hart en mond

Heel aantrekkelijk in het gedicht "Het biddende meisje" is wel dat hier dat meisje zelf uitvoerig aan het woord komt. Ze begint met: 'Open gij, o Heer! mijn oogen, ik die blind ben van natuur, die door satans list bedrogen, waardig ben het helsche vuur'. Ze tekent dus met grote ernst haar toestand, en daarom bidt ze vervolgens: 'Neem, o Heer! 't verstand gevangen, open oor en hart en mond, doe mij aan uw woorden hangen, zet mij in 't genâverbond'. Ze vraagt vervolgens om uit de duisternis gerukt te worden in Gods 'wonderbaarlijk licht', ze vraagt om de onrust in het 'gewisse' - het geweten -

te stillen door Gods vriendelijke aangezicht te mogen zien. Haar bede maakt ze nog wat concreter door te vragen: 'Ruk mijn ziel uit satans klawen, uit de netten mijnen voet; zij die mijne ziel benaauwen, vlugten bij uw komst met spoed'. Ze heeft Gods hulp zo hard nodig, want 'in mij is geen kracht en leven, zonder u vermag ik niet, alles moet mij zijn gegeven, die op kleinen nederziet'. Ontroerend is hoe ze verder gaat: 'Die gebrokenen van harte, en verslagenen van geest, troost in hunne pijn en smarte, en doet nooden op uw feest'. In het gedicht "Bede" is er in strikte zin geen kind aan het woord, al zou het wel door een jongen of meisje gezegd kunnen zijn: 'Verbreek in mij de zonden, en wasch mij in uw wonden, in uwe bloedfontein; trek mij door uw genade, en leid mij op uw paden, en stel mij voor u rein'.

Bij het kinderhart

Zo zijn we door deze bundel van Ledeboer heen gegaan. Aan veel gedichten hebben we geen aandacht geschonken, ook omdat er veel gedichten in staan die niet direct voor kinderen bedoeld lijken te zijn. Maar de besproken en geciteerde gedichten zijn ondanks de verouderde taal en soms ook de gebrekkige verwoording, mooie voorbeelden van de manier waarop Ledeboer zich voorstelde met kinderen om te gaan. We weten niet of en hoe ds. L.G.C. Ledeboer als vrijgezel in werkelijkheid met de kinderen van zijn gemeente omging. We weten ook niet hoe hij catechiseerde en hoe hij de jeugd daarbij aansprak, maar uit deze gebloemleesde gedichten wordt wel duidelijk dat Ledeboer probeerde op zijn manier en in de taal van zijn tijd dicht bij het kinderhart te komen. Daarbij wees hij direct op het ene nodige. Vaak blijft taal en vorm beneden de poëtische norm, maar er zijn gedichten bij die onmiskenbaar getuigen van dichterlijk talent; een mooi voorbeeld daarvan en tegelijk van de diepe vroomheid die Ledeboer kenmerkte, is het gedicht "Het vrolijk christenmeisje". Daarvan wil ik ter afsluiting enkele strofen citeren:

*De Heer is mijn Koning,
In 't hart maakt Hij woning,*

*Ja Hij is mijn Vrind!
Hij heeft mij verkoren,
Ik mag naar hem hooren,
Ja ik ben zijn kind.*

*Gij kunt niet gelooven,
Wat heil ik van boven
Geniet in mijn hart;
Om wereldsche gaven
Wil ik niet meer slaven,
Zij baren mij smart.*

En als toegift toch nog iets uit dat mooie adventsgedicht "Jezus", waarin de kinderen op zo'n liefdevolle manier worden aangesproken:

*Kindertjes zingt,
Looft God en springt,
't Kind is geboren!
Bethlehems stal,
Is satans val,
Zalig die 't hooren!*

► slot

Naschrift

Naar aanleiding van een vraag van een lezer voel ik behoefte om met name aan het eerste door mij geschreven artikel over Ledeboer nog iets toe te voegen. Ik schreef over de geringe aandacht voor Ledeboer in mijn geboorteplaats Benthuisen. Ik voegde daaraan toe dat de belangstelling voor hem in het geheel van de Gereformeerde Gemeenten wellicht nooit zo heel groot is geweest, totdat latere auteurs onder ons meer systematisch aandacht aan hem gingen besteden. Allereerst heb ik ten aanzien van Benthuisen één belangrijk feit ongenoemd gelaten wat niet had gemogen. Dat is dat ik als kleine jongen catechisatie kreeg uit het vragenboekje van Ledeboer. Daar heb ik goede herinneringen aan, en daarom is het een nalatigheid dit niet genoemd te hebben. Ik was echter meer gefocust op het spreken over Ledeboer, zoals ik dat in mijn jeugd gemist heb. Vervolgens blijkt uit reacties ook dat er regionaal heel andere herinneringen kunnen zijn. Er zijn dus ook plaatsen waar de herinnering aan Ledeboer zowel op de catechisatie als op de scholen heel goed was en goed is gebleven. Wellicht is het de moeite waard om daar een landelijk onderzoekje aan te wijden. Wie voelt zich geroepen? ♦

Tussen tekst en toepassing

Redactie De Saambinder

Op 28 november vindt aan de Vrije Universiteit te Amsterdam de promotie plaats van ds. G.W.S. Mulder, onze toekomstige medebroeder in de redactie van De Saambinder. Hij heeft onderzoek gedaan naar het tijdbetrokken element in de homiletiek van gereformeerde piëtisten in de Nederlanden 1600-1800.

Ds. Mulder richtte zich in zijn onderzoek op handboeken over de predik- kunde van onder anderen W. Perkins, W. Teellinck, J. Martinus, J. Hoorn- beeck, G. Saldenus, S. van Til en F.A. Lampe. Hij is nagegaan hoe deze theologen het tijdbetrokken element in de prediking instrueerden en legitimeerden. Bij 'tijdbetrokkenheid' is gelet op zowel algemeen-culturele als persoonlijk-geestelijke aspecten. Uit zijn onderzoek komt een recon- structie naar voren van de prediking zoals die in deze homiletieken werd voorgestaan.

Ds. Mulder: 'Inhoudelijk zochten deze theologen hun aangrijpingspunt voor de prediking bij de zonden die de hoorders en hun tijdsomstandighe- den kenmerken. Juist op het punt waar de mens God verlaat, moet Zijn genade worden verkondigd. Van meet af aan werd onderscheid gemaakt tussen de hoorders. Onbekeerde mensen moeten ernstig worden aangesproken'.

Ook onder de waar gelovigen is er sprake van verschillende omstan- digheden. Tot toetsing en onderwijs moeten de kenmerken van het ware geloof vanuit de Schrift aan de orde worden gesteld. Grote nadruk krijgt ook het 'bewegen van de hoorders'. Volgens Teellinck bevinden gemoeds- bewegingen zich aan de poorten van het hart. Om het hart te bereiken moet de prediker zich dus juist daarop richten, aldus ds. Mulder.

Wat de gehanteerde preekmethode

betreft, blijkt de 'homiletische dries- lag' van verklaren, leren en toepassen karakteristiek te zijn voor de Voeti- aanse prediking. Bovendien biedt deze methode een krachtig instru- ment om met het oog op de toepas- sing de zin van de Heilige Schrift te verstaan. Dit komt de aansluiting vanuit de preektekst bij de omstan- digheden van de hoorders ten goede. Onder de volgelingen van Coccejus was sprake van grote diversiteit. Eensgezind waren ze in hun afwijzen van het element van de leringen. Het maakte hun preken niet alleen beschouwend; ten diepste maakte het de weg vrij voor een ander ver- staan van de Heilige Schrift. In de conclusie van dit onderzoek worden lijnen getrokken met het oog op de huidige situatie. Wat kunnen wij ervan leren? En hoe bereikt de pre- diking van Gods eeuwige Woord het hart van de hoorder in onze tijd?

De verdediging van dit proefschrift vindt op 28 november om 13.45 uur plaats in een openbare bijeenkomst in het auditorium van de Vrije Uni- versiteit, De Boelelaan 1105, 1081 HV Amsterdam. Het is mogelijk de plech- tigheid bij te wonen. In verband met een ordelijk verloop uiterlijk 21 november aanmelden bij de orga- nisatie: promotiemulder@gmail.com De plechtigheid kan ook online worden gevolgd via www.youtube.com/VUBeadlesOffice

We komen op deze promotieplechtig- heid nog terug. ♦

Sterven op een festival

ds. A. Schot, Nunspeet

Vorige week stonden we stil bij de gruwelijkheden van Hamas. Nu willen we de blik op Israël richten.

Toen Hamas Israël binnenviel, was men aan het feesten. Daar vielen de meeste doden. Wat valt er te zeggen over het Supernova Sukkot Gathering muziekfestival? Het feest zelf betrof volgens Wikipedia een weekendlange rave (dansen en feesten) met trancemuziek, ter viering van het joodse feest Soekot of Loofhuttenfeest. Hier worden twee zaken gecombineerd die niet te combineren zijn. Dit feest begon op 6 oktober in de westelijke Negev-woestijn, ongeveer 5 kilometer van de Gaza-Israël-barrière, in de buurt van de Re'im kibboets. Volgens de organisator werd de locatie pas twee dagen van tevoren geboekt, nadat de oorspronkelijke locatie in het zuiden van Israël afhaakte. De rave van de organisator,

genaamd Nova, was de Israëlische editie van Universo Paralello, een psytrance-festival dat ontstond in Brazilië. Psytrance dansmuziek is een subgenre van elektronische muziek dat zijn wortels heeft in de Indiase Goa trance-scene. Psytrance wordt vaak geassocieerd met psychedelische en transcendente ervaringen. Van zulke festivals lezen we op Wikipedia: 'Vierentwintig uur per dag draaien de deejays door, er worden films vertoond, er vinden spirituele workshops plaats en er zijn vuurshows (Poi). Er is een 'chillout area', je kunt op adem komen in een Chaishop (theebar) en je komt mensen tegen die (bewust) verdwaald zijn. (...) De sfeer binnen deze subcultuur kan in veel opzichten worden vergeleken met die van de hippies eind jaren 60'. Aldus Wikipedia.

Het Loofhuttenfeest

En wat is het Loofhuttenfeest? Op dit feest wordt herdacht dat de Israëlieten veertig jaar lang in de Sinaï-woestijn onder Gods bescherming rondtrokken, waarbij ze verbleven in tenten of hutten. Deze rondzwerving lag tussen de uittocht uit Egypte (die met Pesach wordt gevierd), en de intocht in het Beloofde Land. De datum van het feest, 7 oktober, viel ook samen met het Joodse feest Simchat Thora. Dit is een Joods feest waarop wordt gevierd dat het Joodse volk de Thora (de wet) bezit, en dat het op deze dag van het Joodse jaar is uitgelezen. Het woord simcha

betekent in het Hebreeuws 'vreugde'. De letterlijke vertaling van Simchat Thora luidt Vreugde van de Wet. In de synagoge viert men uitbundig het einde van de Thoralezing, en op deze dag begint opnieuw de jaarcyclus, met het begin van de Thora, Genesis. Dus men herdacht in deze dagen Gods leiding in de geschiedenis en de lezing van de boeken van Mozes. Hoe valt dat te combineren met een psytrancefestival?

'Vrienden en vrijheid'

Vreselijk is de aanval van Hamas op de festivalgangers en de ontvoering van velen. Niets billijkt de brute aanval van Hamas, al was de jeugd van Israël nog zo ver van zijn plaats. Maar het is ook goed om kritisch naar Israël te kijken.

De rave werd aangekondigd als een viering van 'vrienden, liefde en oneindige vrijheid'. Op het festivalterrein waren drie podia, een kampeerzone en een gebied met een bar. De feestvierders waren voornamelijk Israëli's, uit het hele land, van twintig tot veertig jaar. Diverse nieuwsmedia berichtten over ongeveer 3500 aanwezigen, maar de cijfers variëren. Beveiligingsmedewerkers waren aanwezig. Op beelden is te zien hoe schaars geklede bezoekers dansen en de muziek klinkt als op zaterdagochtend om 6 uur 's morgens(!) raketten afgevuurd worden op Israël. Die raketten zijn op dat tijdstip te zien op opnames van het feest dat in volle gang is. Niet veel later wordt de aanval geopend. Later werden ruim 250 lichamen gevonden op het terrein. Hoe aangrijpend om op zo'n feest te moeten sterven. Wat is er een contrast met het volk dat onder de wolkkolom en de vuurkolom door de woestijn werd geleid. Ik schrijf dit niet om met een beschuldigende vinger naar het Joodse volk te wijzen. Veel beter is als wij ervan zouden leren. De vraag waarmee wij tot onszelf moeten inkeren is: bezoeken onze jonge mensen ook zulke festivals? Ook onder ons wordt zo vaak geprobeerd te combineren wat niet te combineren valt.

► wordt vervolgd

Proeftuin rond de dood

P. Schalk, Veenendaal

Het klinkt allemaal zo lieflijk. Een proeftuin, voor 10.000 deelnemers die een weloverwogen en zelfbewuste keuze kunnen maken. Totdat je de titel leest: 'Proeftuin Laatste Wil'.

► De missie van Coöperatie Laatste Wil is 'baas worden over ons eigen sterven'.

En ja, dan zitten we midden in de verschrikking van het zogenoemde voltooide leven. Dat wordt gepropageerd door de Coöperatie Laatste Wil (CLW), een organisatie die beweert meer dan 30.000 mensen te vertegenwoordigen. Op dit moment leven die mensen nog, maar de Coöperatie Laatste Wil helpt hen graag om daar een eind aan te maken.

Eigen baas

De CLW was al bekend, onder andere toen zij een middel begon te promoten waarmee mensen zelf een einde aan hun leven konden maken. Het ging daarbij om een conserveringsmiddel dat in de industrie wordt gebruikt.

Je moest er niet teveel van innemen, want dan zouden de bijwerkingen heftiger worden. O ja, en je moest vooraf een antibraakmiddel en een middel tegen hoofdpijn innemen.

Leest u nog mee?

Dat maakte destijds best wat los. Ook het Openbaar Ministerie mengde zich in deze zaak, omdat CLW als een mogelijke criminele organisatie werd beschouwd, want deze coöperatie zou hulp bij zelfdoding verlenen. En dan nu de proeftuin. De website van CLW kondigt het met grote letters aan: 'We zetten de volgende stap! Een proeftuin voor levenseinde in eigen regie'. En een oproep: 'Doe mee. Zelfbeschikking is een recht en uitgangspunt'. De missie van CLW wordt beschreven: 'Onze missie is baas worden over ons eigen sterven in Nederland'.

Proeftuin

Het gaat dus om een proef met een zelfdodingsmiddel. De CLW wil dit aan 10.000 mensen geven en vervolgens deze deelnemers tien jaar volgen om

te kijken of, wanneer en hoe het middel wordt gebruikt. Er moet nog wel het een en ander geregeld worden. Er zou een uitzondering gemaakt moeten worden in de wet voor de Proeftuin, want hulp bij zelfdoding is natuurlijk gewoon strafbaar. Ook zouden de overheidsinstanties de nabestaanden goed moeten behandelen bij de afwikkeling van een niet-natuurlijke dood. Gelukkig zijn er ook tegengeluiden. Mirjam Bikker van de ChristenUnie noemt het 'experimenteren met een zelfmoordmiddel'. De zorghethicus Els van Wijngaarden noemt het in De Volkskrant een 'gevaarlijk en macaber' plan. En Chris Stoffer van de SGP noemt het een 'ijzingwekkend plan'. Hij ziet inmiddels meer dan voldoende aanleiding om de CLW te ontbinden en te verbieden.

De dood

Wat is er toch aan de hand in onze samenleving? Naast de ruim 35.000 abortussen en de meer dan 6.000 euthanasiegevallen per jaar is dit voltooid leven-denken ook al gericht op de dood. Alsof de dood de oplossing is voor alle problemen in de samenleving. En alsof de dood het einde is van alle problemen. Immers, er is een werkelijkheid na dit leven. De dood heeft niet het laatste woord! Als we onverzoend sterven, dan is er de eeuwige straf, de eeuwigheid buiten God. Dat is de verschrikking van de hel. Als dat zou doordringen, dan is er geen doodswens om er maar van af te zijn. Dan zou er een haasten en spoeden moeten zijn om ons levens wil.

Alleen als we geborgen zijn in Christus, Die de dood heeft overwonnen, is de dood een doorgang naar het eeuwige leven in de hemel. Maar zelfs als we dat door genade mogen weten is de dood nog steeds 'de laatste vijand die tenietgedaan wordt'. Wat kan een kind van God er tegen opzien. Of ook, wat kan een kind van God er naar uitzien. Maar ook dan blijft het diepe verlangen om Gods raad uit te dienen in dit leven, zoals Paulus schrijft: 'Want ik word van deze twee gedrongen, hebbende begeerte om ontbonden te worden en met Christus te zijn; want dat is zeer verre het beste; maar in het vlees te blijven is nodiger om uwentwil'. ♦

De les van de besneeuwde esdoorn

ds. H. Hofman, Grand Rapids (VS)

Woensdag 1 november was het 'grandparents day' op onze school. Eén morgen per jaar worden opa's en oma's uitgenodigd om tijdens een soort open dag met hun kleinkinderen mee te leven.

Sinds enkele jaren hebben mijn vrouw en ik het genoeg om deze dagen ook bij te wonen. In meer dan één opzicht is dat een belevenis. Als je vroeger aan opa's en oma's dacht, dacht je aan oude mensen... Laten we maar niet ouder doen dan we zijn, want de tijd gaat snel genoeg. We houden het er maar op dat ouder worden een voorrecht is, zeker hier waar veel kleinkinderen zomaar op een afstand van een kleine duizend kilometer verderop kunnen wonen. Het is mooi om te zien dat zelfs grootouders de reis maken om zo'n morgen te kunnen meemaken.

De eerste sneeuw

Een korte meditatie gaat aan het morgenprogramma vooraf. Verder wordt het programma door de leerlingen met genoeg ingevuld. Vanmorgen bij het opstaan, scheen de zon op de vers gevallen - eerste - sneeuw van dit jaargetijde. Die sneeuw op de felgekleurde bladeren van een esdoorn in de tuin trok mijn aandacht. Het gaf een gezicht op iets wat de aanleiding vormde voor een kort openingswoord. Soms geeft de Heere dat 'zomaar', en dan mag je het met de nodige ernst doorgeven aan de aanwezige grootouders. Een impressie.

We moesten denken aan ouder worden. Het gekleurde blad aan de bomen was een prediking op zich. Het vallende blad al helemaal. Het zijn tekenen van onze vergankelijkheid. Onwillekeurig gingen de gedachten verder. De blanke, helderwitte sneeuw stak af bij het gekleurde blad. Waar mag je over mediteren vanmorgen? Ik dacht ineens aan Spreuken 16:31: 'De grijsheid is een sierlijke kroon'. Daar kon ik wel mee beginnen, dacht ik.

In veel opzichten is de ouderdom een kroon. Te denken valt aan de kroon van levenservaring, of de kroon van levenswijsheid, of de kroon van het gelouterd zijn in en door de zorgen en moeiten die het leven kunnen stempelen. Maar, mogen we wel spreken over 'een kroon'? Die is ons immers afgevallen in het paradijs? Elke kroon ligt toch afgevallen in het stof? Zie maar wat Jeremia erover schrijft in Klaagliederen 5:16: 'De kroon onzes hoofds is afgevallen; o wee nu onzer, dat wij zo gezondigd hebben'.

Niet half citeren

Er staat echter in deze tekst nog wat achter: 'Zij wordt op de weg der gerechtigheid gevonden'. We moeten dus altijd even doorlezen, geen halve teksten citeren, wat helaas weleens gebeurt. De grijsheid op zich is namelijk niet die kroon. Niet onze wijsheid, levenservaring en wat dies meer zij is die kroon. Het is slechts dán een kroon en een sieraad als het verbonden is aan een wandel op het pad der gerechtigheid. Charles Bridges beschrijft het kernachtig zo: 'Plechtig verbindt de Heere de eer (van die kroon, HH) met Zijn eigen vreze'. Dát deed Jakob wachten op Jeshua's zaligheid. Dat deed Zacharias en Elisabet beiden rechtvaardig zijn voor God en rechtvaardig wandelen in al de geboden en rechten des Heeren. En dat deed de oude Anna niet wijken uit de tempel, waar ze God met vasten en bidden diende nacht en dag. Kent u die wandel? Ditmaal was het een 'Van overzee' voor ouderen. In de hoop dat jongeren het ook lezen, want we hebben allemaal hetzelfde nodig. ♦

▶ De sneeuw op de felgekleurde bladeren van een esdoorn.

De erfenis geschonken samensteller A.B. Goedhart

uitg. De Schatkamer; 239 blz., € 18,95.

Dit keurig uitgegeven boek bevat tien preken van predikanten uit de tijd van het Reveil. Uit de kerkhistorische inleiding blijkt dat vooral het Friese Reveil wordt bedoeld. De helft van de predikers die deze preken hielden, heeft namelijk in de noordelijke provincies gearbeid. De anderen wisten zich verwant met het Friese Reveil. Deze beweging was nauw verwant aan het 'landelijke' Reveil, maar had ook eigen accenten. Wie hierover meer wil weten, moet zeker het boek "Het Friese Reveil in portretten" aanschaffen.

De preken stammen uit de tijd van de Afscheiding van 1834 en daarna. Het bijzondere aan deze prekenbundel is dat het om preken gaat van predikanten die binnen de Nederlandse Hervormde Kerk hun plaats bleven innemen en daar een

Schriftuurlijk-bevindelijke prediking brachten. Hun prediking bleef niet ongezegend. Het is wel aangeduid als het binnenkerkelijk reveil.

In dit boek komen we bekende namen tegen van predikanten als Callenbach, Detmar, Felix, Knap en Moorrees. Maar ook minder bekende zoals Gildemeester, Guldenarm, Van Herwaarden, MacPherson en Sykens.

Elke preek wordt voorafgegaan door een korte levensschets van de prediker. Wijlen ds. L.H. Oosten voorzag deze uitgave van een historische inleiding en ds. N. den Ouden van een Woord vooraf.

Deze tien preken zijn alle van verschillende dienaren van het Woord en elke prediker heeft zijn eigen accent. Maar treffend is dat de predikers dicht bij het Woord blijven, dat er ernst en diepgang in doorklinkt. Zoals in die tijd gebruikelijk gaat er een voorafpraak aan de preek vooraf. Na de tekst en de punten volgt er een eenvoudige uitleg van de tekst en/of het tekstverband en de genoemde punten. De toepassing is in de regel uitvoerig en trekt de lijnen naar het hart, waarbij onbekeerden, zoekenden en kinderen van God worden aangesproken. De samensteller heeft de preken omgezet in soepeler lezend Nederlands, zonder de geestelijke zin te veranderen. Het boek maakt duidelijk dat er ondanks openlijke vrijzinnigheid nog veel goeds te vinden was in de toenmalige Nederlandse Hervormde Kerk. Het is verrijkend om deze preken te lezen want het biedt ook voor zondaren in de 21e eeuw een rijke, onderwijzende en Bijbelse boodschap.

ds. W. Harinck, Utrecht

Boekaankondigingen

"Het hoogste goed";

ds. C. Smits; uitg. De Banier; 365 blz., € 19,95.

Dit dagboek is samengesteld uit preken en meditaties die zijn bewaard gebleven van ds. C. Smits. Hij benadrukte dat zalig worden een eenzijdig Godswerk is. Juist daarin is de ruimte te vinden voor verloren zondaren.

"Want een Kind is ons geboren";

Wulfert Floor; uitg. De Banier; 68 blz., € 10,95.

Geschenkboekje met twee oefeningen die spreken van het Kind Jezus. De eerste over de voorzegging van Zijn geboorte uit Jesaja 9 vers 5, de tweede over de aanbidding van het Kind uit Mattheüs 2 vers 1.

"Veilig geleid"; Matthew Henry;

uitg. De Banier; 365 blz., € 19,95.

Aan de hand van de Bijbelverklaring van Matthew Henry zijn deze dagboekstukjes bijeengebracht. De spits ligt in de heenwijzing naar Christus en Zijn

rijk. Er ligt veel onderwijs voor het dagelijks leven in de geschiedenissen van Noach, Abraham, Izak, Jakob en anderen. Hoe veilig heeft de Heere hen door dit vaak moeitelijke leven geleid.

"Kies heden";

ds. G. Boer; uitg. De Banier; 365 blz., € 22,50.

Dit Bijbels dagboek is samengesteld vanuit preken van de hervormde ds. G. Boer (1913-1973). Er is zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij het kerkelijk jaar.

"Getrouwd of ongetrouwd";

ds. C. Sonneveld; uitg. De Banier; 64 blz., € 9,95.

Paperback met tien Bijbelstudies over het doel en de aard van het huwelijk of het ongetrouwd blijven. Het is een persoonlijk getinte weergave van het in 1979 verschenen boek van dr. J. van Bruggen over 1 Korinthe 7, "Het huwelijke gewogen".

"Bij U HEER' is de levensbron";

R.M. McCheyne; uitg. Den Hertog; 75 blz.; € 11,90.

In dit boekje staan ruim dertig korte stukjes van de jonggestorven Schotse predikant McCheyne. Uit zijn geschriften zijn met name die delen samengebracht die de dringende nodiging tot de Zaligma-ker verwoorden.

In memoriam

J. Mastenbroek

Een gedreven bibliothecaris

Gedurende dertig jaar, van 1969 tot 1999, was John Mastenbroek als bibliothecaris verbonden aan de Theologische School.

Door de jaren heen was er een bescheiden bibliotheek ontstaan uit vele particuliere schenkingen. De aanvoer van boeken bleef maar doorgroeien. Ds. A. Vergunst vroeg Mastenbroek of hij orde wilde scheppen in het boekenbestand. Met de liefde van zijn hart heeft hij dit werk op zich genomen. Elke zaterdag was hij te vinden in de bibliotheek aan de Boezemsingel. Hij catalogiseerde nauwkeurig op

auteursnaam en op thema en de prekenboeken op tekst. Op vragen uit het land gaf hij altijd zorgvuldig antwoord. Opvallende zaken kwamen terug in De Saambinder, zoals een telefoontje te middernacht: 'Ik heb een Statenbijbel uit 1685. Wat kan die waard zijn?'

Mastenbroek catalogiseerde niet alleen, maar las de boeken ook zelf. Dat blijkt uit de vele boekbesprekingen in De Saambinder. Over het 'Innige Christendom' van Schortinghuis schreef hij: 'Schortinghuis weet het bevindelijke leven op rijke wijze weer te geven en van het nabijkomende werk te onderscheiden.

Hij bemoedigt, hij weerlegt, hij vermaant. Hij stalt de rijkdommen van het leven der genade in Christus uit, breekt alle eigen werk af'.

John Mastenbroek was een bibliothecaris die veel boeken van binnenuit kende. We zien met dankbaarheid terug op zijn jarenlange inzet voor de bibliotheek van onze school.

De Heere sterkte de bedroefde weduwe en vertrooste de kinderen en de kleinkinderen in hun grote verdriet.

ds. G. Clements,
rector Theologische School

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

BEROEPEN

te Puttershoek,
ds. J. van Rijswijk te Oud-Beijerland.

BEDANKT

voor Doetinchem,
ds. R.A.M. Visser te Apeldoorn;
voor Drachten,
ds. P.D. den Haan te Rijssen-West;
voor Goudswaard,
ds. G.J.N. Moens te Middelharnis.

VERSLAG VERGADERING CLASSIS ROTTERDAM 29 SEPTEMBER 2023

Ds. H. van der Heiden opent als consulent van de roepende kerk van Spijkenisse de vergadering op de gebruikelijke wijze en spreekt hartelijke woorden in verband met rouw, jubilea en bevestiging als predikant en als ambtsdrager. Het moderamen wordt als volgt samengesteld: preses ds. J.M.D. de Heer, assessor-preses ds. M. Joosse, tweede assessor ouderling J.M. de Jonge, quaestor ouderling M.J. de Vries en scriba ouderling L. de Raaf. De volgende zaken vragen de aandacht:

Er wordt een gesprek aangevraagd met de Raad van Bestuur van de Driestar-Wartburg inzake het vrijgeven van het gebruik van Herziene Statenvertaling (HSV) en de gevolgen daarvan. Een besluit over het beleggen van een ambtsdragersbijeenkomst onder leiding van de synodale Commissie Interne Eenheid wordt uitgesteld tot voorjaar 2024.

Bij het bespreken van het gebrek aan godsdienstdocenten op de Guido de Brès is één van de aanwezige broeders, met een onderwijsbevoegdheid, bereid om een aantal lessen voor zijn rekening te nemen. Andere belangstellenden mogen zich bij hem melden.

Een vertrouwelijk classisrapport wordt met de aanwezige ambtsdragers besproken. Er zal een vervolggcommissie, samen met de classis Ridderkerk worden gevormd.

Voor de ontstane vacature voor de Raad van Bestuur van de Vluchtheuvel worden twee kandidaten genoemd, die in volgorde zullen worden benaderd. Het verslag van het Inloop- en Bijbelhuis In de Gouwstraat wordt met de bijbehorende jaarrekening besproken. Vlaardingens is de roepende kerk

voor de volgende classisvergadering, op 12 januari 2024. Ouderling J.M. de Jonge van Spijkenisse sluit de vergadering op de gebruikelijke wijze.

L. de Raaf, classisscriba

AANGEPASTE KERKDIENTST OPHEUSDEN

Op zaterdag 25 november (15.00 uur) wordt in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Opheusden een aangepaste kerkdienst gehouden voor mensen met een beperking. Student R.T. Michielse zal spreken over Lukas 19:1-10: 'Zoeken en zalig maken wat verloren was; Zacheüs'. Allen - wel of niet met een beperking -- welkom. Collecte tijdens de dienst of via Helpende Handen: NL17INGB 0322 4034 64.

WIJZIGING KERKELIJK JAARBOEK

Blz. 257: scriba van de gemeente in Poortugaal is nu W. Buizer, Watering 12, 3171 BG Poortugaal;
e-mail: wbuizer@kliksafe.nl
Regeling preekbeurten is nu: J.B. van der Have, tel. 06-53425898, e-mail jbvdhave@kliksafe.nl

Berichten

STUDENTENCATECHESE IN GRONINGEN

In de Geref. Gemeente te Groningen is gestart met catechisatie voor studenten. Studenten in Groningen die deze catechisatie willen volgen, zijn welkom. Contactgegevens: scriba@gergemgroningen.nl of tel. 06-41490486.

NAJAARSBIJEENKOMST NAAMLOOS VERDRIET

De najaarsbijeenkomst van Naamloos Verdriet (vereniging voor ouders van wie een kind is overleden) wordt gehouden op vrijdag 24 november (19.30 uur) in het Ichthus College te Veenendaal, Vondellaan 4. Het thema is 'Huilend vaderhart'.

JONGERENAVOND MIDDELHARNIS

Op vrijdag 24 november (19.30 uur) is er een regionale jongerenavond in de Sionkerk te Middelharnis. Ds. J.M.D. de Heer spreekt over 'Hoe kan ik weten dat de Heere tot me spreekt'. Na de pauze is de vragenbeantwoording. Jongeren en belangstellenden zijn welkom.

VERKOPINGEN

Ede - Op vrijdag 24 november (15.30-20.30 uur) wordt de winterfair

van de Petrakerk aan de Lunterseweg 25 in Ede gehouden. De opbrengst is voor de aflossing van de lening voor het kerkgebouw.

Goes - Op woensdag 22 november (13.45-16.30 uur) houdt de vrouwenvereniging te Goes de jaarlijkse verkoping. Locatie: Louise de Coligny laan 177.

Gorinchem - Op vrijdag 24 november (15.30-19.30 uur) houdt de vrouwenvereniging in Gorinchem een verkoping t.b.v. Israël en evangelisatie. Locatie: Kerk Geref. Gemeente, Paardenwater 23.

Krabbendijke - Op zaterdag 18 november (10.00-15.00 uur) organiseert de vrouwenvereniging te Krabbendijke een kringloopmarkt t.b.v. zending en evangelisatie. Locatie: J.W. Frisostraat 1.

Middelburg - Op zaterdag 25 november (10.00-13.30 uur) houdt de vrouwenvereniging te Middelburg-Zuid een winterfair t.b.v. goede doelen. Locatie: Schoutstraat 1, Middelburg.

Rhenen - Op zaterdag 25 november (10.00-15.00 uur) houdt de vrouwenvereniging in Rhenen een verkoping t.b.v. kerk en zending. Locatie: kerk Geref. Gemeente, Achterbergsestraatweg 59a

Rijssen - Op vrijdag 17 november (16.00-22.00 uur) en zaterdag 18 november (10.00-16.00 uur) is er in Rijssen een winterfair met ook veel buitenactivi-

teiten. De opbrengst is voor stichting Zorgboerderij de Borkeld en Siloah. Locatie: Heliumstraat 12. Meer informatie: winterfairrijssen.nl

Scherpenisse - Op donderdag 23 november (15.00-17.00 en 19.00-20.00 uur) houdt de vrouwenvereniging te Scherpenisse een verkoping in de bovenzal van de kerk, Schoolstraat 2. De opbrengst is voor de kerk, ZGG, Bijzondere Noden, Theologische school, Helpende Handen en vakantieweken.

Wageningen - Op zaterdag 18 november houdt de zendingsvereniging te Wageningen de jaarlijkse verkoping van 10.00-14.00 uur. Locatie: Immanuelkerk, Van Uvenweg 13. Opbrengst is voor zending en evangelisatie.

Zwijndrecht - De vrouwenvereniging te Zwijndrecht houdt de najaarsverkoping t.b.v. zending en evangelisatie op 17 november (18.30-20.30 uur) Locatie: kerkgebouw aan de Burg. Jansenlaan 37, ingang Hoveniersstraat.

ZANGAVOND

Tholen - Grote Kerk, zat. 18 nov., 19.30 uur, mannenkoren uit Dirksland en Ouddorp, Martijn Kooijman en Tjaco van de Weerd, orgel; collecte voor De Oase, deputaatschap voor Israël en oogzorg in Ethiopië.

Kerkdiensten

ZONDAG 19 NOVEMBER 2023

Aagtekerke 9.30 en 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; **Aalburg** 9.30 en 18.00 uur ds. C. Hogchem; **Aalst** 9.30 (H.A.) en 15.30 uur ds. H.J. Agteresch; **Alblasserdam** 15.00 uur stud. W. de Jong; **Alphen aan den Rijn** 18.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Amersfoort** 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; **Amsterdam** 15.00 uur stud. J.C. Kriekaart; **Apeldoorn** 10.00 en 16.00 uur ds. R.A.M. Visser; **Arnhem** 18.30 uur ds. R.A.M. Visser; **Barendrecht** 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. M. Joosse; **Barneveld-Centrum** 9.30 en 19.00 uur

ds. E.J. Boudewijn; **Beekbergen** 10.00 en 19.00 uur ds. A. Schreuder; **Benthuizen** 9.30 uur ds. G.J. van Aalst en 18.30 uur ds. P.J. de Raaf; **Berkenwoude** 15.00 uur ds. H. Brons; **Bodegraven** 10.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil en 16.00 uur ds. J.B. Zippro; **Borssele** 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; **Boskoop** 9.30 en 16.30 uur ds. P.J. de Raaf; **Brakel** 18.00 uur ds. H.J. Agteresch; **Burgh-Haamstede** 10.00 en 18.30 uur stud. R.T. Michielse; **Capelle aan den IJssel-Middelwatering** 10.00 en 16.30 uur ds. H. van der Heiden; **Capelle aan den IJssel-West** 10.00 en 17.00 uur ds.

A.B. van der Heiden; **De Valk-Wekerom** 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; **Delft** 10.00 uur ds. P. Mulder en 15.00 uur ds. W. Silfhout; **Den Haag-Scheveningen** 14.30 uur ds. G.W.S. Mulder; **Deventer** 15.00 uur ds. A. Schreuder; **Dinteloord** 14.30 uur ds. M. Blok; **Dirksland** 10.00 en 18.00 uur ds. K. Boeder; **Dordrecht** 10.00 en 16.45 uur ds. W.A. Zondag; **Drachten** 9.30 (H.A.) en 15.00 uur ds. A. Verschuure; **Ede** 9.30 en 16.00 uur ds. J.B. Huisman; **Eindhoven** 10.00 en 15.00 uur stud. J. Janse; **Elspeet** 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; **Emmeloord** 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. P.G. Heijkamp;

Enkhuizen 16.00 uur ds. G. Heijkamp; **Enter** 14.30 uur ds. S.W. Janse; **Ermelo** 14.30 uur ds. G. van Manen; **Goes** 18.00 uur ds. J.J. Tanis; **Gorinchem** 9.30 en 16.00 uur ds. W.J. Karels; **Gouda** 9.30 en 16.30 uur ds. G. Clements; **Goudswaard** 10.00 (H.A.) en 18.00 uur ds. J.W. Verweij; **'s-Gravenpolder** 9.30 en 18.00 uur ds. S. Maljaars; **'s-Gravenzande** 14.30 uur ds. J.M.D. de Heer; **Groningen** 19.00 uur ds. A. Verschuure; **Hardinxveld-Giessendam** 14.30 uur ds. E. Bakker; **Hendrik-Ido-Ambacht** 10.00 en 16.30 uur (H.D.) ds. M.H. Schot; **Hilversum** 10.00 en 17.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; **Hoofddorp** 9.30 en 18.30 uur stud. J.C. Kriekaart; **Hoogeveen** 9.30 en 19.00 uur ds. J. van Laar; **Houten** 17.00 uur ds. R. Kattenberg; **Kamperland** 15.30 uur ds. L. van der Kuijl; **Kapelle-Biezeling** 10.00 en 16.30 uur ds. J. IJsselstein; **Katwijk aan Zee** 10.00 en 16.00 uur stud. J. Kroon; **Kesteren** 12.30 en 18.30 uur ds. D. de Wit; **Kootwijkerbroek** (locatie: Verlengde Parallelweg te Barneveld) 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; **Kortgene** 18.30 uur ds. J. IJsselstein; **Krabbendijke** 9.30 en 18.00 uur ds. P.C. Vlot; **Krimpen aan den IJssel** 9.30 en 16.30 uur ds. J.J. Hoogerbrug; **Kruiningen** 9.30 en 18.00 uur ds. G. Hoogerland; **Leerdam** 10.00 en 18.00 uur ds. M.G. van Middendorp; **Leiderdorp** 16.00 uur ds. P. Mulder; **Lelystad** 16.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; **Lisse** 10.00 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen en 16.00 uur ds. B. Labee; **Marknesse** 19.00 uur ds. A. Schot; **Meeuwen** 19.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; **Meliskerke** 9.30 en 14.30 uur ds. A.E. Brijder; **Melissant** 14.30 uur ds. K. Boeder; **Middelburg-Centrum** 18.30 uur ds. C.J. Meeuse; **Middelharnis** 9.30 en 18.00 uur ds. G.J.N. Moens; **Mijdrecht** 15.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Moerkapelle** 9.30 en 18.30 uur ds. H. Brons; **Naaldwijk** 16.00 uur ds. G.J. van Aalst; **Nieuw-Beijerland** 9.30 en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; **Nieuwe-Tonge** 15.30 uur ds. H.A. van Zetten; **Nieuwer Ter Aa** 10.00 (H.A.) en 19.00 uur ds. W. Harinck; **Nieuwerkerk** 18.00 uur ds. A.E. Brijder; **Nisse** 14.30 uur ds. A.P. Baaijens; **Nunspeet** 9.30 en 15.30 uur ds. A. Schot; **Ooltgensplaat** 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. J. de Kok; **Oostburg** 10.00 en 15.30 uur ds. M. Karens; **Oosterland** 10.00 uur ds. J.J. Tanis en 14.30 uur ds. S. Maljaars; **Oostkapelle** 9.30 en 16.00 uur ds. C.J. Meeuse; **Opheusden** 9.30 en 16.00 uur ds. W. Mouw; **Ouddorp** 15.00 uur stud. R.T. Michielse; **Oude-Tonge** 15.00 uur ds. J. Schipper; **Poortugaal** 18.30 uur ds. P. Mulder; **Poortvliet** 14.30 uur ds. C. van Ruitenburger; **Puttershoek** 10.00 uur ds. J. Schipper en 14.30 uur ds. P.C. Vlot;

Rhenen 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; **Ridderkerk** 9.30 en 17.00 uur ds. G.W.S. Mulder; **Ridderkerk-Slikkerveer** 14.30 uur (H.D.) ds. M.H. Schot; **Rijssen-Noord** 9.30 en 18.30 uur ds. A.T. Huijser; **Rijssen-West** 9.30 en 18.30 uur (H.D.) ds. P.D. den Haan; **Rijssen-Zuid** 9.30 en 18.30 uur ds. S.W. Janse; **Rilland-Bath** 18.30 uur ds. C. Harinck; **Rotterdam-Alexanderpolder** 14.30 uur ds. W.A. Zondag; **Rotterdam-Centrum** 19.00 uur ds. H. van der Heiden; **Rotterdam-IJsselmonde** 9.30 en 17.00 uur ds. J.M.D. de Heer; **Scherpenisse** 9.30 uur ds. C. van Ruitenburg en 18.30 uur ds. M. Blok; **Sliedrecht** 15.30 uur ds. G. Pater; **Soest** 9.30 uur ds. W. Silfhout en 19.00 uur ds. W. Visscher; **Sprang-Capelle** 18.00 uur stud. J. Janse; **Stolwijk** 10.00 en 19.00 uur stud. W. de Jong; **Terneuzen** 10.00 uur ds. C. Harinck en 18.30 uur ds. M. Karens; **Terwolde-De Vecht** 14.30 uur ds. P.D. den Haan; **Tholen** 10.00 uur ds. M. Blok en 18.30 uur ds. C. van Ruitenburg; **Tricht-Geldermalsen** 10.00 en 18.30 uur ds. A.A. Brugge; **Uddel** 10.00 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; **Urk** 10.00 en 17.00 uur ds. A.J. de Waard; **Veen** 9.30 en 18.00 uur ds. E. Bakker; **Vlaardingen** 9.30 (H.A.) en 16.30 uur ds. J.M. Evers; **Vlissingen** 9.30 en 16.00 uur ds. D.W. Tuinier; **Waarde** 9.30 en 18.00 uur ds. L. van der Kuijl; **Waardenburg** 10.00 (H.D.) en 18.30 uur ds. G. Pater; **Wageningen** 10.00 en 18.30 uur ds. J. Beens; **Westkapelle** 9.30 (H.A.) en 14.00 uur ds. M. Boersma; **Westzaan** 10.00 uur (H.A.) ds. G. Heijkamp en 19.00 uur stud. J. Kroon; **Wierden** 15.00 uur ds. A.T. Huijser; **Woerden** 10.00 en 18.30 uur ds. B. Labee; **Wolphaartsdijk** 9.30 en 14.00 uur ds. J. van Rijswijk; **Zeist** 15.30 uur ds. A.A. Brugge; **Zoetermeer** 10.00 en 18.30 uur ds. J.B. Zippro; **Zwijndrecht** 9.30 en 16.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn.

DINSDAG 21 NOVEMBER 2023

Benthuisen 19.30 uur ds. G. Pater; **Dirksland** 19.30 uur ds. K. Boeder; **Ede** 19.30 uur ds. J.B. Huisman; **'s-Gravenpolder** 19.30 uur (uitzenddienst) ds. G.W.S. Mulder; **Middelburg-Centrum** 19.30 uur ds. W.J. Karels; **Naaldwijk** 19.45 uur ds. C.J. Meeuse; **Terwolde-De Vecht** 19.30 uur ds. G. van Manen; **Uddel** 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; **Urk** 19.30 uur ds. A.J. de Waard.

WOENSDAG 22 NOVEMBER 2023

Aalst 19.30 uur ds. D. de Wit; **Berkenwoude** 19.30 uur ds. M. Joosse; **Brakel** 19.30 uur ds. J. van Laar; **De Valk-Wekerom** 19.30 uur ds. B.J. van Boven; **Drachten** 19.30 uur ds. E.J. Boudewijn; **Elspeet** 19.30 uur ds. G. van Manen; **Enkhuizen** 15.00 uur (huw. bev.) ds. G. Heijkamp; **Gouda** 19.30 uur ds.

G.J. van Aalst; **Hilversum** 19.45 uur ds. M.T. Al-Chalabi; **Hoedekenskerke** 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; **Kesteren** 19.30 uur (voor de zending) ds. M.G. van Middendorp; **Nijkerk** 19.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Ooltgensplaat** 19.30 uur ds. J.W. Verweij; **Poortvliet** 19.30 uur ds. M. Karens; **Rijssen-Zuid** 19.30 uur ds. S.W. Janse; **Wageningen** 19.30 uur ds. K. Boeder; **Woerden** 19.30 uur ds. C. van Ruitenburg; **Wolphaartsdijk** 19.30 uur ds. E. Bakker.

DONDERDAG 23 NOVEMBER 2023

Capelle aan den IJssel-West 19.45 uur ds. L. van der Kuijl; **Goes** 19.30 uur (voor de GBS) ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Nisse** 19.30 uur ds. C. van Ruitenburg; **Ouddorp** 19.30 uur ds. C.J. Meeuse; **Poortugaal** 19.30 uur ds. A. Schot; **Scherpenzeel** 14.30 uur (huw. bev.) ds. J. Beens; **Sliedrecht** 19.30 uur ds. J. Schipper; **Sprang-Capelle** 19.30 uur ds. G.J.N. Moens; **Tholen** 15.30 uur (huw.bev.) ds. C. van Ruitenburg; **Tricht-Geldermalsen** 19.30 uur ds. A.A. Brugge; **Uddel** 14.00 uur (huw.bev.) ds. C.A. van Dieren; **Zwolle** 19.30 uur ds. C.A. van Dieren.

VRIJDAG 24 NOVEMBER 2023

's-Gravenpolder 15.30 uur (huw. bev.) ds. S. Maljaars; **Haamstede** 14.00 uur (huw.bev.) ds. G.J.N. Moens; **Rotterdam-Alexanderpolder** 19.30 uur (huw.bev.) ds. W.A. Zondag.

ZATERDAG 25 NOVEMBER 2023

Opheusden 15.00 uur (Aangepaste dienst) stud. R.T. Michielse; **Tholen** 14.30 uur (Dovendienst) stud. J.C. Kriekaart.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN

ZONDAG 19 NOVEMBER 2023
Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 16.30 uur (Bijbeluur) evang. M. Vos;
Breda (Vriesdongen 1) 10.30 uur; **Emmen** (Prinsesselaan 6 I) 9.30 uur evang. C. van Drunen en 15.30 uur ds. J. van Laar;
Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 12.00 uur (Bijbeluur) evang. S. de Visser;
Merksem (Jaak de Boeckstraat 21-23) 10.00 en 16.30 uur evang. A. van Setten;
Rotterdam (Gouwstraat 36b) 14.00 uur evang. M. Rozema; **Scheveningen** (Keizerstraat 177) 14.30 uur evang. M. van Velden; **Tilburg** (Offenbachstraat 105) 16.00 uur evang. H.J. van den Boogaart.

VOOR ALLE IN DIT NUMMER GENOEMDE TOEKOMSTIGE DATA GELDT:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Advertenties

25 november 2023

Psalmzangavond met bovenstem ten bate van het evangelisatiewerk van Arnest en Andrea Jasse-de Kievid in Gambia

Adventkerk, Vijftien Morgen 51 te Veenendaal

Bovenstemgroep Barneveld

Organist: Willem Wessels

Trompet: Walter Appeldoorn

Trombone: Martin Appeldoorn

Spreker: Ds. W. Silfhout

Aanvang: 19.30 uur | Toegang vrij

Collecte voor bovenstaand doel

oud-alblas te huur: Nieuwe (2022) zelfst. 1 pers. (v) STUDIO, per DV dec '23 beschikbaar Info: huisalblas@gmail.com

Leerkracht zoekt zelfst. woonruimte (huur) in buitengebied omg. Gouda. Mail: woonruimte.gezocht2427@gmail.com

PSALMZANGAVOND MET PIETER HEYKOOP

D.V. ZATERDAG 2 DECEMBER

GER. GEM. - HARDINXVELD-GIESSENDAM

m.m.v. Bovenstemgroep Hard. Giessendam
19.30 uur / Toegang vrij | Meditatie: Ds. H.J. Agteresch
Collecte t.b.v. Renovatie Kerkgebouw

Van der Boom
Boeken en Muziek

Voorstraat 41
3245 BG Sommersdijk
Telefoon 0187 - 48 26 14
www.boekhandelvanderboom.nl
E-mail: info@boomboek.nl

BOEKEN EN MUZIEK
VAN DER BOOM

Praktijk
den Uijl

☑ HULPVERLENING

☑ COACHING

☑ TRAINING

☑ TOERUSTING

Nieuwerkerk aan den IJssel | Barneveld | Yerseke

T 010 7 411 411 | E info@praktijkdenuijl.nl

| www.praktijkdenuijl.nl

Veelal vergoed door ziektekostenverzekeraars

*"De HEERE is mij verschenen van verre tijden.
Ja, ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde;
daarom heb ik u getrokken met goedertierenheid."*
Jeremia 31 vers 3

Tot onze diepe droefheid heeft de HEERE van ons weggenomen, na een zeer werkzaam leven, mijn innig geliefde man, onze lieve zorgzame vader en opa

Jacob Mastenbroek

Ridder in de Orde van Oranje-Nassau

Rotterdam, 8 juni 1946

Gouda, 11 november 2023

Reeuwijk A.M. Mastenbroek-van Lit

Gouda Marjolein Slingerland-Mastenbroek

Richard Slingerland

Maureen Pas-Slingerland

Dinant Pas

Amélie, Matthijs

Gouda Wilco Mastenbroek

Gerianne Mastenbroek-Verheij

Jelco, Sietse, Lucas, Taeke

Gouda Anne-Marie Ghazi-Mastenbroek

Fariet Ghazi

Quinten, Anaïs, Florent

Stolwijk Folkert Mastenbroek

Jozanneke Mastenbroek-Bregman

Jort, Saar

Moerkapelle Evelien Mastenbroek

Floris, Christian, Louise

Poelruit 20

2811 SX Reeuwijk

Er is gelegenheid tot condoleren D.V. donderdag 16 november 2023 van 19:00 tot 20:30 uur in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente, Nieuwe Gouwe Oostzijde 2B te Gouda.

De rouwsamenkomst zal gehouden worden D.V. zaterdag 18 november om 10:00 uur in voornoemd kerkgebouw.

De bijzetting in het familiegraf op de Nederlands Hervormde begraafplaats Oud Kralingen zal in besloten kring plaatsvinden.

- Geen bloemen -

*"Wij dwaalden allen als schapen, wij keerden ons een iegelijk naar zijn weg;
doch de HEERE heeft onzer aller ongerechtigheid op Hem doen aanlopen."*
Jesaja 53:6

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Aagtekerke heeft met droefheid kennisgenomen van het overlijden van zijn oud-ambtsbroeder

Willem de Vries

Hij diende de gemeente van 1986 tot 2001 in het ambt van ouderling. In deze 15 jaar heeft hij veel ambtelijk werk mogen verrichten in alle getrouwheid, liefde, beweging en betrokkenheid.

De HEERE ondersteune en trooste mevr. De Vries, de kinderen en kleinkinderen.

Namens de kerkenraad,

ds. A.P. Baaijens, preses

S. Minderhoud, scriba

Aagtekerke, 10 november 2023

NeoLife multivitaminen voor kinderen (kauwtablet)en volwassenen
met plantoliën voor meer energie, goede weerstand | Nov.-aanbieding
Kommie 06-34826766 | Kortingscode: Multi23 | www.naturalhealthproducts.nl

PROBLEMEN MET VERSLAVING?

Wacht niet langer!
Er is hulp!

Voor jou en jouw naaste(n).
Met oog en hart voor identiteit.

085 – 0601964 www.addisa.nl

Bent u ook op zoek naar mooie **raambekleding**? Wij komen vrijblijvend bij u thuis adviseren! We nemen naast veel kleur en stofstalen ook jarenlange ervaring mee. Bel Jan op 06-36294314 of kijk op wiltraamdecoratie.nl

MARIA HOEVE
HOORNAAR

Nieuw in de Alblasserwaard!

VERGADEREN | OVERNACHTEN | GENIETEN

0183 - 741 030
WWW.MARIAHOEVE-HOORNAAR.NL

Familystream

De grootste reformatorische muziek- en luisterboekcollectie

Luister nu gratis 1 maand mee!

Ontdek hoe het werkt op
www.familystream.nl

Studio Picot ontzorgt inspirerende ondernemers met al hun grafische vraagstukken. Wij zien elk bedrijf, merk of product als een unieke boom in het bos die we helpen bloeien, groeien en floreren door een passende en opvallende identiteit te creëren. Wij brengen merken tot leven!

Wij zijn op zoek naar een **creatieve (Junior) project medewerker**
Full- of parttime (min. 20 uur per week)

Kijk op studiopicot.nl/wezoekenjou voor de volledige vacature.

**Branding | Illustratie
Fotografie | Packaging
Websites**

Bijbels onderwijzen

**Uitnodiging
bijeenkomsten
D.V. 2024**

Leer- en netwerkvondens

De kracht van het anker

Een inhoudelijk en interactief programma over de kracht van het Bijbelse anker voor jou als onderwijzer.

Donderdag 11 januari
Urk

Dinsdag 16 januari
Leerdam

Dinsdag 23 januari
Krabbendijke

Vrijdag 26 januari
Gouda

Dinsdag 30 januari
De Valk-Wekerom

Onderwijs middagen

Gedrag en gezag

In een hoofdlezing en maar liefst acht verschillende workshops bekijken, bespreken én beleven we het thema gedrag en gezag vanuit verschillende perspectieven.

Woensdag 31 januari
Beukelmanschool Alblasserdam

Woensdag 7 februari
Ger. Gem. 's-Gravenpolder

Woensdag 14 februari
Eben-Haëzerschool Barneveld

KOC DIENSTEN
staakt achter je

Meer weten?
Ga naar www.bijbelsonderwijzen.nu/agenda en meld je vandaag nog aan! Vol is vol.

'Is Israël in nood...!?'

Met spanning volgen we het nieuws over de overlevingsstrijd van Israël en de verschrikkelijke jodenhaat die overal openbaar komt.

Alle lezers van Nabij ontvangen de brochure automatisch op 30 november.

Een **informatieve brochure** over het huidige conflict in Israël vanuit Bijbels perspectief. Tegelijk kan kennis over Israël getest en verdiept worden. **Geschikt voor jongeren en ouderen, thuis en op school.**

De brochure is gratis

(giften worden zeer gewaardeerd)

Graag voor DV 15 december bestellen via www.kocdiensten.nu

**Bijbels
onderwijzen**

**KOC
DIENSTEN**
staat achter je

Uitgaande van de Stichting Ds. G.H. Kerstencentrum

Gids naar de hemel, O. Winslow

Ook geschikt voor de leesdienst:
www.ramshoorn.nl of bel 0622780238

Reformatorische Psychologenpraktijk Nederland biedt identiteit bewuste behandeling en begeleiding aan volwassenen, jongeren en kinderen met psychosociale en psychologische vragen en problemen.

Tevens voor mediation en zakelijke advisering.

Drs. J.C. de Jonge en mw. drs. M.J. de Jonge - Brouwer.

44 R I-straat 2, 4051 AR Ochten
0344 - 667042 of info@rpnederland.nl

www.rpnederland.nl

Dringende oproep!

Het bestuur van de **Ds. D. L. Aangeenbrugschool te Terneuzen**

zoekt, in verband met zwangerschappen van verschillende collega's:

• **Leerkracht(en)**

(vanaf midden december, minimaal twee dagen, met uitzicht op vast dienstverband)

• **Onderwijs-assistent**

(dagen in overleg)

Wij komen graag met je in gesprek als:

- jij de reformatorische grondslag onderschrijft en die van harte wilt uitdragen;
- jij met jouw kwaliteiten ons enthousiaste team wilt versterken;
- jij graag werkt aan kwalitatief goed onderwijs.

Lijkt het je mooi om ons team in Zeeuws-Vlaanderen te versterken?

Neem dan contact op met de directeur-bestuurder, Meeuwes den Otter, tel. 0115 - 61 29 77 of 06 - 38 95 31 18.

Stuur je sollicitatie voor **D.V. 2 december 2023** per mail naar m.denotter@dlagb.nl

Van harte welkom voor een kennismakings-bezoek

- De Ds. D. L. Aangeenbrugschool heeft Gods Woord en de Drie Formulieren van Enigheid als grondslag.
- De Ds. D. L. Aangeenbrugschool heeft een collegiaal, open en hardwerkend team.
- De kwaliteit van onderwijs staat bij ons hoog in het vaandel.

› Marketeer › Verkoopadviseur

Beide vacatures: 24-40 uur per week

✉ lisa@elkekastopmaat.nl

☎ (06) 16 10 57 37

SCAN DE CODE

**e|kekast
opmaat**
WIM VAN WOLFSWINKEL

We zijn benieuwd!

Bekijk de vacature op
elkekastopmaat.nl

VACATURES

Buroinfra
INGENIEURSBUREAU CIVIELE TECHNIEK

Wij zijn een Zeeuws adviesbureau voor grond-, weg- en waterbouw. Klanten kunnen bij ons terecht voor advies, werkvoorbereiding, meetwerk en begeleiding tijdens de uitvoering.

Wij zoeken:

TEKNAAR 32-40 uur

TOEZICHTHOUDER 32-40 uur

Meer informatie?
www.buroinfra.nl
info@buroinfra.nl
of bel Frans Bart:
06-43833684

Jij verbindt je met onze cliënten

Bij Eleos ben je als medewerker in je werk verbonden met de cliënten waarmee je werkt. Je voelt je verbonden omdat het werk zo persoonlijk is. Je bent een onderdeel van de persoonlijke levenssituatie van de cliënt en zijn netwerk.

Werken bij Eleos? Ga voor verbinding. Kijk voor alle vacatures op www.werkenbijeleos.nl.

www.werkenbijeleos.nl

DC begrafenisverzorging
Den Hollander

- Alleen begrafenissen
- Opbaarmogelijkheden in een door u gewenst rouwcentrum of thuis met koeling
- Dag en nacht bereikbaar

☎ 010 - 460 05 09
✉ info@tdenh.nl
🌐 www.begrafenisverzorgingdenhollander.nl

Vacature

ERVAREN **ASSISTENT ACCOUNTANT /**
BEGINNEND RELATIEBEHEERDER

Van Lienden & Kooistra
accountants en adviseurs voor familiebedrijven

vlkadvisers.nl

Barneveld | Rhenen

Heeft u te maken met autisme?
Onze gespecialiseerde teams helpen u graag!

Bekijk onze begeleidingsmogelijkheden op welcura.nl of neem contact op met Margriet Dekkers-Verkuil via 06 23 08 46 63 of gmdekke@welcura.nl.

www.welcura.nl

- Psychosociale & psychologische hulpverlening
- Huwelijk & relaties
- Seksuologische hulpverlening
- Toerusting & preventie
- Gastopvang
- Schoolmaatschappelijk werk
- Hulp bij gameverslaving
- Mediation & coaching

Het bieden van professionele, psychosociale hulp bij al jouw levens- en gezinsvragen, dat is onze missie. En altijd vanuit een heldere, christelijke identiteit.

De Vluchtheuvel biedt meer!

W stichtingdevluchtheuvel.nl • T 0113 - 213 098

Stolk Orgels | 1988 ³⁵ JAAR 2023

DE SPECIALIST IN:

- DIGITALE ORGELS
- ZAAL- EN KERKORGELS
- HAUPTWERKORGELS
- VERHUUR

NIEUWERKERK A/D IJSSEL
Vrijheidslaan 55

KRABBENDIJK
Oostpolderweg 1s

0180 31 56 52 | WWW.STOLKORGELS.NL

Vos
begrafenisverzorging

Wij verzorgen alléén begrafenissen in elke woonplaats in Nederland, maar voornamelijk op de Veluwe, in Kampen en omgeving en in Rijssen en omgeving.

Dag en nacht bereikbaar en beschikbaar.

Regio Kampen, IJsselmuiden, Genemuiden
Ditmar Markusse T 038 33 323 83

Regio Rijssen, Enter, Wierden
Benny Vos T 0548 540 053

Anja van den Belt - van den Dijk, Contactpersoon / verzorgdame

Regio Veluwe en omliggende gebieden
Johan van Lagen, Benny Vos & Mark Vos T 0577 401 689

Vertrouwd verzorgd

www.begrafenisverzorgingvos.nl

Begrafenisverzorging M. van Hees
078-6762273

Persoonlijke begeleiding en aandacht staan bij ons centraal.

Altijd en overal te ontbieden.

Vanuit christelijke overtuiging verzorgen wij alleen begrafenissen.

Hoeksche Waard en omgeving
vanheesbegrafenisverzorging@gmail.com
www.begrafenis-hoeksewaard.nl

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING
P.H. VAN DER LEER
Veenendaal Rhenen

Voor een persoonlijke en betrokken begeleiding bij het verzorgen van alleen begrafenissen

P.H. van der Leer
T 0318 - 526641 E info@phvanderleer.nl
M 06 - 46376232 W www.phvanderleer.nl

Te huur mooie **7 pers. vakantiebungalow** op park Hoge Hexel. Met kerst en voorjaar nog vrij. Info: 0613118666 of www.kiewiete.nl

Terlouw Parket Ede, voor het leveren, leggen en renoveren van **houten vloeren**. Bel Kees Terlouw op 06-24241402 of mail naar info@terlouwparket.nl

Cursussen Oudvaders
Voor jong en oud - vereniging en club

In de vorm van vraag en antwoord, thuis in eigen tempo

Voor meer info bezoek de website of bel tel. 0118-583025 / 0172-532796

Maakt u Happiness gelukkig?

Doneer 4 kinder-bijbels voor € 20

Haar naam betekent geluk. Maar daar is weinig van te merken in het leven van dit meisje. Als jongste van negen kinderen, was ze al op zesjarige leeftijd wees.

Dankzij uw gift krijgen kinderen als Happiness onderwijs, horen ze over de Heere Jezus, en hebben zij een toekomst. Gelukkig!

Uw *decembergift* wordt *verdubbeld!*
Scan de QR-code en doneer!

Uw gift is welkom op NL74 RABO 0335 3074 50 of via de QR code. Of word sponsor via stephanos.nl/ikhelp

Stéphanos
www.stephanos.nl

ANBI

DE WEG DER VROMEN TWEDE DRUK

Verhalen over het leven van Gods kinderen uit Aalst. Uitgegeven ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan van de Ger. Gem. te Aalst. Geschreven voor onze kinderen door mevrouw J. Kranendonk-Gijssen.

De opbrengst is voor de renovatie van onze kerk.

Prijs €11,95 (excl. verzendkosten) Korting vanaf 5 exemplaren!

U kunt dit boekje bestellen bij W. van Horssen (0418-675741) of via boekegergemaalt.nl (o.v.v. naam, adres, postcode en woonplaats).

Speciaal aanbevolen

THUISKOMEN
BIJBELSTUDIES OVER HET BOEK JOZUA
Ds. W. Harinck

200 pagina's
14,95

Thuiskomen
23 Bijbelstudies over het boek Jozua
Met gespreksvragen
Ds. W. Harinck

Adventsverwachting
Korte overdenkingen voor de adventsweken
Ds. A. Schot

120 pagina's
11,95

Adventsverwachting
Korte overdenkingen voor de adventsweken
Ds. A. Schot

EEN VROEGRIJPE VRUCHT
Hugo Binning (1627-1654)
Ds. C.J. Meeuse

160 pagina's
15,95

Een vroegrijpe vrucht
Toegankelijke biografie over Hugo Binning (1627-1654)
Ds. C.J. Meeuse

Ds. C. Sonneveld
Getrouwd of ongetrouwd
TIEN BIJBELSTUDIES

64 pagina's
9,95

Getrouwd of ongetrouwd
Tien Bijbelstudies over 1 Korinthe 7
Ds. C. Sonneveld

Ds. W. Silfhout
Israël
VOLK TUSSEN LIEFDE EN HAAT

96 pagina's
11,95

Israël: volk tussen liefde en haat
Actueel boek over de liefde tot het Joodse volk
Ds. W. Silfhout

Ga naar uw boekhandel, bestel op debanier.nl of bel 055-5390650

de banier UITGEVERIJ

B buitenpraktijk
Mark.

Buiten is er ruimte.
Ruimte voor gesprek, ruimte voor jou.

Psychosociaal therapeut
mark@buitenpraktijkmark.nl

+31 (0)6 53 29 69 57
buitenpraktijkmark.nl

Op vakantie naar Canada? Kijk op
www.CanadianHolidayRentals.ca voor
accommodaties en **autoverhuur**.

Rouw, eenzaam, beperking, eenverdiener
of armoede? Stichting kleinsteun.nl
06-34180256. Tevens gezocht: **(jonge)**
maatjes, gastadressen en donateurs!

TE KOOP: MANTELZORGWONING
1,5 jaar oud, Ederveen
Tel. 0657873500

Jonge vrouw **zoekt woonruimte in de**
omgeving van Kesteren/Veenendaal
voor ± half jaar. Contact 06-50281399

WOORD HOUDEN

Dat is waar de SGP voor staat.

Dat we ons houden aan ons woord.
Mannen en vrouwen die elkaar trouw zijn.
Politici die doen wat ze beloven.
De waarheid spreken.
Van elkaar op aan kunnen.

Woord houden

Dat we ons óók houden aan Gods Woord!
Door het op te nemen voor ongeboren leven.
Door te wijzen op de waarde van het gezin.
Door te zorgen voor ieders veiligheid.
Door Israël te steunen in de strijd.

SGP
Een baken van rust in een onrustig Den Haag.
De partij die probeert Woord te houden.

Deo volente
22 november
Kies vrijmoedig
Met overtuiging
Stem SGP

Ga voor meer informatie
naar sgp.nl/verkiezingen
of scan de QR-code.

SGP

de **SAAMBINDER**

Bewuste keuze

Colofon

Saambinder

Kerkelijk weekblad van de
Gereformeerde Gemeenten
Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur: ds. B. Labee
Redacteurs: ds. G.J. van Aalst, J. van 't Hul

Redactiesecretaris: J. van 't Hul

Bijdragen van medewerkers, boeken
ter recensie en vragen voor de rubriek
'Vraag en antwoord' naar:

ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-513597
E b.labee@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk),
berichten en meditaties:

J. van 't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 0651-622260
E jvthul@kliksafe.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten:
uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum
van verschijning van De Saambinder in de
daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk:

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening,
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Advertenties en familieberichten
aan Verloop drukkerij:

Ohmweg 31, 2952 BD Alblasserdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór
de week van verschijning aangeleverd te
zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandag-
morgen 9 uur.

Advertenties € 1,90 per mm.
Familieberichten € 0,45 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Betalingen abonnementsgelden:

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v.
De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementenprijzen:

voor Nederland: € 15,50 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober)
voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
* afwijkend tarief voor: Canada: \$ 165,
USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika:

Mr. A.M. Berman
3340 Culp Rd. Unit 11
Vineland Stn. ON LOR 2E0
T 905 651 2320
E amberman47@gmail.com

Enkele handige websites

Gereformeerde Gemeenten:
Algemeen: www.gergeminfo.nl
(doorklikken naar diverse deputaatschappen)
De Saambinder: www.desaambinder.nl
Adviesplein gemeente en gezin:
www.gemeenteengezin.nl
Studenten: www.werkgroepstudenten.nl
Jeugdbond: www.jbgg.nl

De redactie behoudt zich het recht voor
ingezonden bijdragen, kerknieuws, berichten
en advertenties zonder overleg aan te passen,
in te korten of zonder opgave van reden niet
te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele
aansprakelijkheid betreffende de inhoud
van de advertenties en de (recensies van de)
aangekondigde boeken.

Nabij

Het woord nabij kan op twee manieren worden gebruikt. Iemand is dicht bij je, in jouw nabijheid. De andere manier is: hij komt er aan. Hij is er nog niet, maar hij is nabij.

Hoe fijn kan het zijn als je de nabijheid van iemand ervaart. Als je weet dat er iemand in de buurt is die je kan helpen als het nodig is. Iedereen heeft behoefte aan nabijheid.

De omstandigheden kunnen soms zo lastig en teleurstellend zijn, dat je iemand bij je wilt hebben om tegen aan te praten. Je zoekt gelegenheid om je verhaal te kunnen delen. Overigens heb je ook mensen nodig om hen in jouw vreugde en blijdschap te laten delen.

Zo nabij kunnen mensen zijn. Nog nabijer wil de Heere zijn. 'De Heere is nabij allen, die Hem aanroepen, allen die Hem aanroepen in waarheid' (Ps. 145:18). God is nabij de gebrokenen van hart (Ps. 34). Zijn nabijheid te ervaren vergelijkt een andere psalm met het zitten in Zijn schuilplaats, met het vernachten onder de schaduw van Zijn vleugelen. Dichterbij kan niet!

De andere betekenis van nabij is als je iemand op bezoek verwacht. Je hebt een bepaalde tijd afgesproken. Het is nog (net) niet zover, maar hij is er wel bijna. Hij is in aantocht. In deze betekenis lezen we het in Mattheüs 24. In dat hoofdstuk kun je lezen van de tekenen die voorafgaan aan de komst van de Heere. Hij is er nog niet, maar als je goed kijkt en luistert dan hoor je wel Zijn voetstappen. Hij is onderweg. Hij komt eraan. 'Zo weet, dat het (Hij) nabij, voor de deur is' (Matth. 24:33).

In Filippenzen 4:5b komen beide betekenissen samen: 'De Heere is nabij'. Nabij als een Toevlucht, nabij als de Komende. Kom tot deze Toevlucht en reken met de Komende! ♦

Leestip: Filippenzen 4:1-7

L. van der Ham, Krimpen aan den IJssel

Uit:

Het levenslied van Robert

McCheyne brengt opnieuw een bezoek aan zijn vriend James Grierson. Zijn zoon John heeft Roberts gymnastiekrek gekregen.

'Ik ben erg blij met het gymnastiekrek, maar ik kan geen dubbele salto', zegt John.

'Zal ik het even voordoen?' stelt McCheyne voor. Vlug en lenig beweegt hij zich op het rek. De anderen kijken ademloos toe. Maar plotseling breekt er een van de stangen en valt hij met een doffe klap op de grond, waar hij bewegingloos blijft liggen.

Geschrokken en bezorgd buigen de anderen zich over hem heen. Ze deppen zijn voorhoofd met koud water om hem bij te brengen. Als Robert eindelijk zijn ogen opslaat, glimlacht hij flauw.

Hij slaat zijn handen voor zijn ogen. 'O, ik had mijn nek wel kunnen breken. Ik moet dit niet meer doen....gymnastiek was mijn afgod. De Heere heeft mij hiermee een les willen leren'.

Na een paar dagen rust gaat het gelukkig weer beter met hem. Toch voelt hij dat zijn gezondheid een knak heeft gekregen na deze gebeurtenis.

De dokter raadt hem aan om een poosje naar zijn ouders in Edinburgh te gaan om aan te sterken. Verdrietig en bezorgd laat hij zijn gemeente achter.

Elisa reist met hem mee. 'Wat heb jij toch altijd een zorg voor me, Elisa. Zou jij niet eens een poosje op Clarence Cottage gaan logeren nu moeder voor mij zorgt? Dat zal tante fijn vinden'.

Elisa knikt. 'Dat is een goed idee van je, Robert. Vandaag zal ik een brief schrijven'.

Moeder McCheyne geniet ervan om nu zelf weer voor haar zoon te zorgen. Hij brengt zijn tijd door met lezen en wandelen.

Hij is alweer een paar weken bij zijn ouders in Edinburgh. 'Wanneer zal ik weer terug kunnen gaan naar de pastorie?' verzucht hij op een dag.

'Niet te somber, Robert. Kijk eens wat de post vanmorgen weer heeft gebracht. Elke dag komen er wel brieven voor je'.

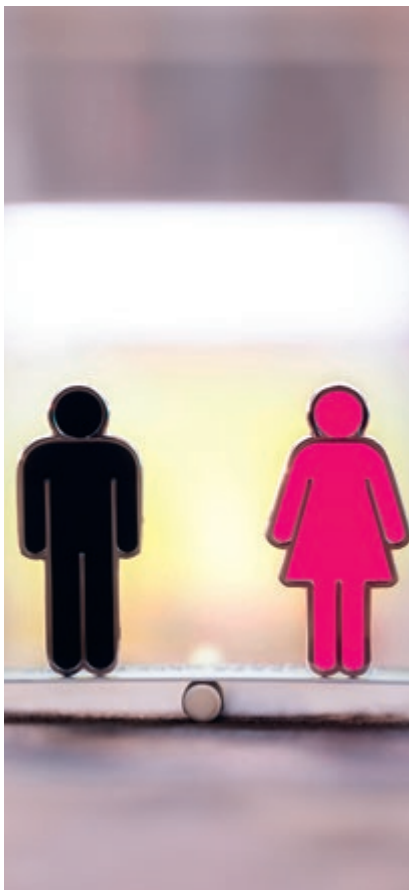
Robert glimlacht. 'De mensen vergeten mij niet'. ♦

Vraag ^{en} antwoord

door
ds. Labee

Een hulpe als tegenover hem

*Hoe moeten we denken
over de rolverdeling van man
en vrouw in het huwelijk?*

Voor de zondeval

'Ook had de HEERE God gesproken: Het is niet goed dat de mens alleen zij; Ik zal hem een hulpe maken, die als tegen hem over zij', zo lezen we in Gods Woord (Gen. 2:18). Achter deze woorden klopt het geheim van Gods heilige bedoeling met het huwelijk. Waarom kreeg Adam in Eva een hulp? Het is soms ronduit schokkend te lezen wat mensen binnen en buiten de kerk daarvan zeggen. Maar als we overdenken dat deze woorden klonken vóór de zondeval, is het duidelijk dat we niet mogen spreken over het 'aanrecht', de vrouw als een 'hulpje' en dergelijke banaliteiten. In het paradijs kreeg Adam een hulp om samen God te dienen!

Mogen we het heel eenvoudig zeggen? Adam kreeg Eva om iemand tegenover hem te hebben met wie hij de liefdesuitingen tot zijn Schepper kon delen. Iemand die hij als het ware kon opwekken: 'Komt, maakt God met mij groot'. Die gemeenschapszin heeft de Heere Zelf opgewekt. Om gemeenschap der heiligen te hebben. Daarom kreeg Adam een vrouw en dat is de diepe betekenis van het huwelijk: om samen de Heere te vrezen.

Na de zondeval

Het is aangrijpend te lezen dat die heerlijke 'hulpe als tegenover hem' ná de zondeval door Adam wordt aangeduid als 'de vrouw die Gij bij mij gegeven hebt'. Maar met de woorden van God en de moederbelofte is de 'moeder aller levenden' weer als hulpe tegenover hem geplaatst. Zonder Eva zou Adam werkelijk 'hulpeloos' zijn en kon de belofte over de Zaligmaker, Jezus Christus, niet worden vervuld. Ook horen we in Genesis 3 de grondlijn van de rolverdeling. In vers 16 wordt gesproken over de

kinderzegen en alles wat daarmee aan moeiten verbonden is voor de vrouw. In de volgende verzen lezen wedat de man zijn werk zal doen op de aarde: 'zo zij het aardrijk om uwentwil vervloekt, en met smart zult gij daarvan eten al de dagen uws levens'. Kanttekening 36 schrijft: 'dat is, met kommerlijken en moeilijken arbeid zult gij u op aarde onderhouden'.

Ons mooie huwelijksformulier onderstreept deze duidelijke, Bijbelse rolverdeling en spreekt tot de bruidegom: 'zo zult gij ook getrouwelijk en naarstiglijk in uw Goddelijk beroep arbeiden, opdat gij uw huisgezin met God en met ere moogt onderhouden (...)'. En de bruid mag het horen: 'Gij zult ook uw man in alle goede en oprechte dingen behulpzaam zijn, op uw huishouding goede acht hebben (...)'. Daarmee is de hoofdlijn getekend, al is anno 2023 soms een enigszins andere verdeling in het gezin denkbaar, met bijvoorbeeld (enige) parttime arbeid voor de huisvrouw en een 'papa-dag' voor de eigenlijke kostwinner.

God geve dat we vast zouden houden aan Gods Woord. Dat in alle wederwaardigheden en zorgen de 'gewisse hulpe Gods' ervaren zou worden. Allermeest dat in de huwelijken onder ons de vrucht van het beloofde Vrouwenzaad openbaar mag komen. Want waar het huwelijk een weerspiegeling mag worden van het hemelse huwelijk van Christus met Zijn bruid, daar geurt ook de paradijsbloem. Daar is weer 'een hulpe als tegenover hem' en wordt de ware, hartelijke liefde gevonden. Daar wordt het huwelijk bij tijden een oase in de woestijnreis van het leven. Méér: daar mag weer iets gevonden worden van het eigenlijke doel om samen de Heere te vrezen. ♦

► Heb jij/hebt u ook een vraag?

Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie. Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder. Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.